National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa,Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
MAR 14 1980
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 19 (2654) XXIX aastakäik | Neljapäeval, 6. märtsil 1980 — Thursday, March 6, 1980 | Üksiknumbri hind 45 centi

Marksist valiti Rodeesia uueks juhiks

Robert Mugabe tuli parlamendivalimistelt välja suure võiduga

SALISBURY — Rodeesias toimunud üldvalimistel, mis viidi läbi inglaste kontrolli all, tuli suureks võitjaks marksistlikult häälestatud mustade partisanide organiseerija ja partei juht Robert Mugabe, kes saavutas 62,9 protsenti äraantud häältest. Mugabe Patriootiline Rindepartei viib uude saja liikmelisesse parlamenti 57 musta, kuhu varem on juba valitud 20 valget. Ülejäänud 23 musta kohta jagunevad partisanide teise grupi Joshua Nkomo ja piiskop Muzoreva parteide vahel.

Rodeesia mõõduka mustade juhi ja seni peaministri kohal olnud piiskop Muzoreva käsi ei käinud valimistel kuigi hästi kuna ta sai mustadele määratud kohtadest ainult kolm kohta ja temast ning Mugabest ülejäänud 20 kohta läksid Joshua Nkomo Patriootilisele Rindele.

Partisanide juhid, kes teatavasti kasutasid Rodeesia elanikkonna terroriseerimiseks aastate jooksul terroritaktikat, võitsid kogusummas 87 protsenti äraantud häältest, mis annab neile uues parlamendis 77 kohta.

Marksistlikult häälestatud partisanide juhi Robert Mugabe ülisuur valimisvõit on tekitanud ärevuse Rodeesia valgete hulgas, kes kardavad maade ja varanduste natsionaliseerimist ja kommunistliku rezhiimi rakendamist Rodeesias. Kuna Mugabe partei oli valimistel ülekaalukas võitja ,siis tehakse valitsuse moodustamise ülesanne kindlasti temale ja ta saab peaministriks.

Mugabe valimise puhul mainitakse, et ta on esimene demokraatliku süsteemiga valitud peaminister Aafrikas.

55-aastane Mugabe on küla puusepa poeg ning saanud oma hariduse rooma-katoliku kiriku koolides. 1960-nendatel aastatel arreteeriti ta Ian Smithi valitsemise ajal põrandaaluse õõnestamistöö pärast ja mõisteti üheksaks aastaks vangi.

Kanadal uus valitsus

Välisministriks Mark MacGuigan, mitmekultuuriministriks James Fleming

OTTAWA — Ottawas vannutati esmaspäeval ametisse liberaalide uus valitsus, mille esitas liberaalide juht ja peaminister Pierre Trudeau kindralkuberner Ed Schreyerile. Valitsuses on 17 endist ja 13 uut ministrit, keda täiendavad kolm senaatorit, kes esindavad liberaalide nõrka piirkonda — Kanada lääneprovintse. Uues valitsuses oli suuremaks üllatuseks seni tundmata parlamendiliikme Mark MacGuigani nimetamine välisministri kohale. Teistest tähtsatest positsioonidest läks finantsministri koht Allan MacEachen'ile ja energiaministri koht Marc Lalonde'le, kes on mõlemad kauaaegsed Trudeau truud kaastöölised. Valitsust iseloomustades mainivad poliitilised eksperdid, et selle isikulist koosseisu arvestades on see kindlalt Trudeau kontrolli all.

Kanada uue valitsuse koosseis on järgmine: peaminister — Pierre Trudeau, peaministri asetäitja ja finantsminister Allan MacEachen, transpordiminister Jean-Luc Pepin, õigusminister — Jean Chretien, indiaanlaste küsimuste ja põhjaalade väljaarendamise minister — John Munro, majandusliku arengu minister — senaator H.A. Olsen (Albertast), põllumajanduse minister — Eugene Whelan, kaubandus- ja tööstusminister — Herbert Gray, tarbijate ja korporatsioonide küsimuste ning postiminister Andre Ouellet, veteranide küsimuste minister — Daniel MacDonald, energiaminister — Mac Lalonde, valitsuse juht senatis — senaator Raymond Perrault (Briti Kolumbiast), kalanduse ja ookeanide minister — Romeo LeBlanc, teaduse, tehnoloogia- ja keskkonna minister — John Roberts, tervishoiu- ja sotsiaalminister — Monique Begin, varustuse ja teeninduste minister — Jean-Jaques Blais, riigisekretär ja kommunikatsiooniminister — Francis Fox, kaitseminister — Gilles Lamontagne, piirkondliku majanduse arendamise minister — Pierre De Bane, Kanada Wheat Boardi eest vastutav minister — senaator Hazen Argue (Saskatchewanist), tööja spordiminister — Gerald Regan, välisminister — Mark MacGuigan, kohtuminister — Robert Kaplan, mitmekultuuri minister — James Fleming, riigitulude minister — William Rompkey, Privy Councili president — Yvon Pinard, Treasury Boardi president — Donald Johnston, avalikkude tööde minister — Paul Cosgrove ja eriülesannetega riigiministrid — Pierre Bussieres (finants), Charles Lapointe (väikeärid), Edward Lumley (kaubandus) ja Judy Erola (kaevandused).

Valitsuse moodustamisel oli ka üllatuseks, et ilma ministrikohtadeta jäid sellised vanad liberaalide partei veteranid ja endised ministrid nagu Warren Allmand, Bud Cullen ja Bryce Mackasey.

Kanadas nõutakse läti endiselt politseiohvitserilt tunnistuse andmist

Lääne-Saksamaal on alustatud sõjakuritegude pärast kohtuprotsessi läti endise politseiohvitseri Albert Eichelise vastu, keda süüdistatakse massimõrvas. Lääne-Saksamaa võimud on pööranud Ontario ülemkohtu poole, et see kuulaks tunnistajatena üle Torontos elava lätlase Harald Puntulise, kes töötas sõja ajal samuti läti politseis ning allus Eichelisele. Puntulise ja Lääne-Saksamaa valitsuse esindajad on jõudnud kokkuleppele, et Puntulise tunnistus jääb salajaseks ning et kõik sellega seoses antud kohtulikud dokumendid pitseeritakse kinni avalikkuse eest.

Puntulis saabus Kanadasse pärast Teist maailmasõda ning on Kanada kodanik. Venelased korraldasid Harald Eichelise kohta Lätis 1965. aastal kohtuprotsessi, kus Eichelis mõisteti tagaselja surma. Eichelis oli sõja ajal Lätis, Rosittenis politseiülem, kus venelaste andmetel hukati 270 meest, naist ja last.

Punased üritavad Salvadoris võimule pääsemist

SAN SALVADOR — San Salvadoris ründasid kommunistlikud terroristid Salvadori rahvusliku miilitsa peakorterit miinipildujatega ja mineerisid ühes eeslinnas mitu tänavat. Peakorteris elab 500 sõdurit ning esialgu puuduvad andmed surmasaanute ja haavatute kohta. Salvadoris on kommunistid muutunud iga päevaga üha jultunumaks ning üritavad praegu võimul oleva sõjameeste-tsiviilisikute mõõduka valitsuse kukutamist ning kommunistliku riigikorra kehtestamist.

Eesti skautlikele noortele on Eesti Vabariigi sündmused sobivaks kohaks oma õnnetaalrite levitamiseks. Pildil Andres ja Leo Musta müümas õnnetaalrit Eesti Vabadusristi kavalerile major B. Leemaile. Foto: Tommy Tomson

„Meid uputatakse oma verre"

Vene õhujõud hävitavad Afganistani partisane

ISLAMBAD — Afganistani partisanide juhid kinnitavad, et partisanid on viimase viie päeva jooksul kannud vene õhujõudude pidevate rünnakute tulemusena suuri kaotusi. Üks partisanide juhtidest süüdistas lääneriike ja teisi muhamedi riike „ükskõikses pealtvaatamises kui afganistani rahvas uputatakse ta oma verre".

Partisanide juhid mainivad, et lakkamatute õhurünnakute tulemusena on saanud sajad vabadusvõitlejad surma. Pärast õhurünnakuid on saadetud läbipommitatud piirkondadesse vene tankid oma hävitustööd lõpetama.

Lääneriikide diplomaadid on kõigi kogutud andmete ja informatsioon põhjal veendunud, et venelased on alustanud nendega koos töötavate afganistani armee üksustega suuremat pealetungi

partisanide ja nende vastupanupesade hävitamiseks. Londoni informeeritud diplomaatilistes ringkondades mainitakse, et N. Liit ja Ühendriigid on kontakte võtnud India võimudega Afganistani kriisile lahenduse leidmiseks ning selle kompromissiga lõpetamiseks.

Ameeriklastel valmimisel laserirelvad

WASHINGTON — Ajaleht „The New York Times" kirjutab, et Ühendriigid ja N. Liit on teinud viimaste aastate jooksul salajaste uurimuste tulemusena suuri edusamme laserirelvade alal ning nende uurimuste praktiline rakendamine võib tuua suuri muudatusi järgmisel aastakümnel maakeral ja maailmaruumis toimuvates võimalikes sõdades.

Laserikiirte hävitavat mõju sõjalistele eesmärkidele hakati käsitama juba 1960-nendate aastate keskel kui teadlased hakkasid uurima võimalusi valguskiirte kontsentreerimiseks. Kuni viimase ajani arvati, et laserikiirte praktiline kasutamine võimalikus sõjas võib toimuda alles 1990-nendate aasta jooksul või hiljem kuid nüüd on eksperdid veendunud, et nende uute relvade kasutamisele võtmine toimub juba lähema kümne aasta jooksul. Kogutud andmete ja informatsiooni põhjal on Ühendriigid investeerinud laserirelvade uurimiseks aukartustäratava summa — 2 miljardit dollarit.

Ühendriikides kavatsetakse järgmise kümne aasta jooksul konstrueerida laserirelvade prototüübid.

USA välisministeeriumi kummaline „eksitus"

WASHINGTON — President Carteri välispoliitika sai järjekordse tagasilöögi osaliseks kui president Carter teatas, et Ühendriikide esindaja Donald McHenry oli eksikombel julgeolekunõukogus andnud oma hääle ettepanekule, mis nõudis Iisraeli asunduste likvideerimist okupeeritud Jordani jõe läänekaldal. Siiü on endale võtnud välisminister Vance, kes mainis, et ministeerium andis saadik McHenryle hääletamiseks ebatäpseid andmeid. Poliitilistes ringkondades arvatakse, et Ühendriikide hoiak julgeolekunõukogus on vihastanud Iisraeli valitsust ja Ühendriikide juute, kes võivad ära võtta oma toetuse president Carterile eelolevatel presidendivalimistel. Poliitilised vaatlejad mainivad, et välisminister Vance võttis „eksituse" omaks juutidega lepituse otsimiseks.

RUTT TULVING
Näitus ja loengud tänapäeva graafikast
„THE ORIGINAL PRINT"
neljapäeval, 13. märtsil kell 8 õhtul
Burlington Cultural Centre
425 Brock Ave., Burlington, Ont.

TORONTO EESTI SELTSI
KEVADPIDU
laup., 22. märtsil kell 19.00 T. Eesti Majas
Eeskava ● Tants ● Baar ● Einelaud
Eeskavalises osas esinevad
KALEV ESTIENNE VÕIMLEJAD
EVELYN KOOP'i juhatusel
Klaveril ESKO LUKSEP
☆ Tantsuks mängib GEORG ILTALI ORKESTER ☆
Pääse $6.— Pääsmed eelmüügil igal neljap. õhtul TES raamatukogus Eesti Majas kella 18.00—20.00 ● Laudade reserveerimine tel. 757-7763 õhtuti

TORONTO EESTI ÕNGITSEJATE JA JAHIMEESTE SELTSI
KALAMEESTE KEVADPIDU
Eesti Majas, laup., 15. märtsil 1980
algusega kell 7 õ.
Orkester: „Ruhnu-raamat"
Eeskava — „Positiivsed mehed"
LOOSIMINE ☆ EINELAUD ☆ BAAR
Pääse $6.— ☆ Laudade ettetellimine tel. 425-9978 pärast kella 5 õ.
JUHATUS

AKADEEMILISE KODU
SÕPRUSÕHTU
reedel, 14. märtsil 1980 Tartu College'is kell 8 õ.
● Palun tulge värvides
● Rebased tasuta
● AK liikmed $4.—

KALEV ESTIENNE JUUBELIPIDUSTUSED
RÜHMADE ESINEMISE ÕHTU
toimub ETOBICOKE OLYMPIUM'is, 590 Rathburn Rd. 28. märtsil kell 7.30 õ.
Pääsmed $4.50 täiskasvanule, $3.— õpilastele ja pensionäridele, lastele alla 6 a. tasuta
TANTS ÕHTUSÖÖGIGA
toimub FOUR SEASONS HOTEL'is (Avenue Rd. & Yorkville)
29. märtsil kell 7.30 õ. KAJA ORKESTER ★ KAVA
Pääsmed eelmüügil Kalev Estienne võimlejatelt ja POKO's Mt. Pleasant Rd. Infor. ja laudade ettetellimine — palume hel. pärast kell 1 p.l. tel. 465-7020 või 429-7701, extn. 281, õht. 463-4430

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VALJAANDJA: O/U Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Toronto.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $35.—, poolaastas $19.50 ja veerandaastas $10.50, kiripostiga aastas $56.—, poolaastas $30.50 ja veerandaastas $16.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $38.—, poolaastas $21.— ja veerandaastas $11.—. Kiripostiga USA-s: aastas $61.—, poolaastas $32.50 ja veerandaastas $17.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $72.—, poolaastas $36.— ja veerandaastas $19.—.

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 45 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto Ont. M6J 2H2

Rahvusvahelise Olümpiakomitee esindaja; „Vaata, meie ei taha poliitikat segada olümpiamängudega — meie saabume Moskvasse õigel ajal!"

Kas oleme pöördepunktil?

Asja toimunud Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamise aktustel ja koosviibimistel võisime aktusekõnelejate suust seoses praeguste Afganistani sündmustega ja Ühendriikide range hoiakuga N. Liidu agressiivse poliitika suhtes sageli kuulda optimistlikke hääli ja arvamisi. Oli neid kõnelejaid, kes arvasid, et läänemaailma poliitikute ja riigimeeste silmad on ometi lõpuks lahti läinud N. Liidule õige hinnangu andmiseks ning oli ka neid olukorra hindajaid ja tuleviku ennustajaid, kes väitsid, et kurikuulsal detente poliitikal on nüüd ometi lõpp ja maailm on jõudnud ida ja lääne vahekordade klaarimisel ja selgitamisel ajaloolise pöördepunktini.

Selliseid arvamisi ja tulevikupilte on kahtlemata meeldiv kuulata ja nendest tuleviku suhtes oma järeldusi teha, kuid kahjuks jääb nende optimistlike mõtete registreerimisel siiski paratamatult kusagile südamesoppi torkima üks okas, mis kergitab üles umbusklikke küsimusi — kas läänemaailm on tõesti aru saanud oma poliitilistest eksirännakutest ja võtab N. Liidu ja tema satelliitide suhtes kindlama hoiaku või on Ühendriikide president Carteri praegune kindlakäelisem poliitika ainult mööduv nähe, millele järgneb uus uinaku ja detenteperiood ning kas läänеriigid suudavad sellisel määral üksmeelt saavutada ja oma ridu koondada, et nad moodustavad tugeva kaitsevalli kommunismi pidevale edasitungile piiri panemiseks?

Küsimused on põhjendatud kuid absoluutselt kindla vastuse andmine on siin raske. On siiski tundemärke, et meie ei saa praegust Carteri tugevat hoiakut võtta permanentse ja pideva poliitikana ning peame seetõttu olema ka ettevaatlikud tulevikuennustuste ja järelduste tegemisel. Peame kahjuks konstateerima, et detente poliitika ei ole läänemaailmas veel kaugeltki surnud ning et mõjuvõimsad poliitikud, majanduslikud ringkonnad ja avaliku arvamise kujundajad panevad kõik rattad käima, et tembeldada venelastega koostööpoliitika vastaseid sõjaõhutajateks, aatomisõja väljakutsujateks ja kogu maailma hävitajateks. Mõned president Carteri poliitilistest vastastest peavad vajalikuks eriti rõhutada, et Carter teeb sõjakalt häält ainult praeguse valimiskampaania kestel endale häälte kogumiseks, millistel väidetel on ka teataval määral loogikat ja kaalu kuna Carteri Afganistani afääri eelne välispoliitika oli erakordselt hüplev ja ilma kindlate põhialusteta. Carteri uue poliitika suhtes ei ole nähtavasti ühel meelel ka tema lähemad välispoliitilised nõuandjad kuna välisminister Vance on ilmselt detente poliitika ning venelastega läbirääkimiste ja kokkulepete pooldaja kuna Riikliku Julgeolekunõukogu esimees Brzezinski viljeleb tugevamakäelist ja resoluutsemat välispoliitikat.

Presidendi käsi ei käi sugugi hästi ka tema mõjukate liitlaste juures Euroopas, kus riigipeade ja poliitikute jutud ei ole kooskõlas nende tegudega. Lääne-Saksamaa ja Prantsusmaa lubasid esialgu president Carterile oma tugeva toetuse Afganistani probleemide lahendamiseks ja Moskva olümpiamängude boikoteerimiseks, kuid tõmbusid hiljem tagasi ning nende seisukohad on praegu väga ebakindlad, ebaselged ja ebamäärased. Inglismaa on tulnud välja kompromissiplaanidega, et anda venelastele võimalust „näo päästmisega" Afganistanist oma vägesid välja tuua. Selle operatsiooniga tahetakse Afganistan neutraliseerida ning kontrolli teostaksid N. Liit, Ühendriigid ja teised riigid. See ettepanek on praktiliselt juba Brežnevi poolt tagasi lükatud, kuna diktaator mainis oma äsjases kõnes, et vene punaarmee lahkub Afganistanist ainul sel juhul kui teised riigid ei sekku Afganistani „sisemistesse asjadesse". Selle ameeriklaste „sekkumise" all tuleb mõista afgaanide igasugust vastupanu kommunistlikule rezhiimile, kuna Moskva tembeldab selle vastupanu alati ameeriklaste kätetööks.

Eriti hästi ei ole läinud ka president Carteri algatus Moskva olümpiamängude boikoteerimiseks, millel oleks eriti suur tähtsus meile, kuna olümpia regatt toimub venelaste poolt okupeeritud Eesti pealinnas ja olümpiamängude osavõtmisega Tallinnas annaksid läänеriigid vene okupatsioonile kaudse tunnustuse. Ehkki Valges Majas valitseb olümpiamängude boikoteerimise küsimuses optimism, ei ole boikoteerimine arenenud sellises tempos nagu seda esialgu loodeti ning boikoti vastased kordavad oma ärakulunud savijalgadele baseeruvat väidet, et sporti ja poliitikat ei saa ära segada. Valge Maja loodab eriti Lääne-Euroopa ühinemist boikotiga, kuid seni on need riigid jäänud äraootavale seisukohale, lootes Afganistani küsimuses kompromissile Moskvaga.

Läänemaailma vastupanu konsolideerimist ohustavad ühest küljest Afganistani küsimuse venimine ja selle ümber vee segamine kuid teisest küljest ka detente poliitika õõnestamistöö läänemaailma vastupanu organiseerimisel. Detente poliitika pole andnud mitte ainult N. Liidule ja teistele kommunistlikkudele riikidele tohutut majanduslikku abi ja kõrgeklassilist tehnoloogiat vaid on hävitanud ka läänemaailmas elavate inimeste vastupanutahte ning juhtinud nad lääne julgeoleku kindlustamisel valeradadele.

Suur mäng on käimas. Jälgime seda kainelt ja realistlikult ning aitame omalt poolt kaasa Eesti küsimuse selgitamiseks. Ning peame silmas seda, et vaba maailm ei ole veel kaugeltki oma hoiaku kujundamisel nii kaugele jõudnud, et meie võiksime lootusi sepitseda Eesti peatseks vabanemiseks.

K.A.

„Vaba Eestlane" — vabade eestlaste ajaleht!

Ajad ja olukorrad kujundavad inimese

Eesti gaidluse 60. juubeliks kirjutanud gdr Liis Juske

Elu on mõnikord nagu tolmune maantee, mida mööda sõidame jaamast jaama. Alati on rutt. Ei kõnni seal inimesed püstipäi, vaid rändavad laia, sirget maanteed, kus kilomeeter tundub ülipikana. Teinekord on elu aga vaikne metsatee. Ei armasta ühetoonilisi maid, hoidub igavatest kohtadest. Lühike on pikk maagi metsateed käies, igal käänakul tärkab uus lootus päralejõudmisest. Palju kuuleb ja näeb metsatee. Kõikide saladused saab ta teada, räägime talle oma rõõmud, kurdame kurbused. On rõõm, et elu metsateed meid kutsuvad. Saadavad meid üle saladuslike soode, läbi igavate laante, üle küngastest, mööda metsajärvedest: Gaidluse kroonika jutustab . . .

Teame, et enne Vabariigi sündi võisid noored koonduda vaid salaja, põranda all. Meie esimesed gaidisalgad tekkisid vene gaidide-skautide juures. 21. märtsil 1920 organiseeruvad Tallinnas gaidisalgad malevaks. Oleme seda aastat lugenud Eesti Gaidluse algaastaks. Järgnevad 1921. kevadel Tartu, Valga. 1924 Lääne, Paide, Võru. Nõmme 1925.

Pea igas linnas tegutsesid gaidisalgad, võttis aga aastaid enne kui suutsid malevatena tegutseda.

1929 Narva, siis Rakvere, Sakala, Petseri, Tapa, viimasena Saare 1937. Samal aastal asutasid ülikooli siirdunud noored Akadeemilise Klubi.

Noori võlus uudsus, isetegevus väljaspool kooli, omaalgatus, põnevus, ka vorm. Organiseerusid erksamad, teotahtelisemad, impulsiivsemad. Neil tuli leida koolile vastuvõetav õpetaja, kes oli vastutajaks ja sidepidajaks kooliga. Kaua püsis gaidlus algaastail linnades, kus gümnaasiuminoored olid juhtideks.

Töö koordineerimine vajas keskset juhtimist. Nii moodustati 14. dets. 1924 EGM Peastaap, asukohaga Tartu. Ülemaailmsesse Gaidide Liitu kuulusime noorliikmena 1922, täisliikmena 1928.

Kulus aastaid eneseleiuks: tuli tutvuda gaidiliikumisega, vabaneda võõrast mõjust, kasvatada juhte, püstitada tähiseid sobivad meie olukorras.

Gaiderite Kogu tekkis 1931 ja asub koordineerima õppetööd, koostab töökava, kontrollib üldjuhtide tegevust, korraldatakse õppepäevi juba piirkondades, mis noortele kättesaadavamad. Gaidlus on mäng omasuguste sõprusringis, kasvatustöö rajatud neljale põhialusele: iseloomu kasvatamine, tervise arendamine, tööoskuse omandamine (huviringid) ja ligimese teenimine.

Esimene suurlaager korraldati N.-Jõesuu liivasel kaldal 1933. Järgmisel aastal juhtide õppelaager. Doberaanis, Pärnumaal, kus juhtideks olid gaidijuhid Inglismaalt. Kiidjärve suurlaagris 1936 olid külalistena 2 soome gaidi, 2 leedu ja 18-liikmeline poola esindusrühm. Igal suvel oli kas õppe- või suurlaager, alati erikohas, võimaldades nii noortel tutuvuda me kodumaaga. II õppelaager Kubjal, Võrumaal 1935. II Suurlaager Kiidjärvel, Tartumaal 1936. II õppelaager Mändjalal, Saaremaal 1937, IV õppelaager oli Helmes, Valgamaal 1938.

Esmakordselt viibisid meie gaidid välismaal esindusrühmana Leedu juubelilaagris.

1939 viibis esindusrühm Ungaris maailmalaagris. See oli „Rahu Kongress" enne sõja puhkemist. Meie ise pääsesime, varustus jäi aga piiri taha. Enne oli Kloogal osavõtjaile õppelaager.

Helme õppelaagris rakendasime esmakordselt noored töhe Helme Põllutöökooli põllule. Maarahvas nagu ei leppinud, et kibedamal töö-ajal noored laagris „ei tee midagi". See oli viimane õppelaager kodumaal. Helme laagrist on kõigil meeles äikesetormine öö. Olime kogunenud suure telkkatuse all ja skm-õppejuht Ats (usuteaduse üliõpilane) rääkis meile Taevasest Isast, kodumaast, noorusest.

Kodutütarde tekkimisega Naiskodukaitse patronaazhi all tõi meie tegevusesse võistluse, mis süvendas õppetööd. Mõnes koolis said gaidid püsida oma eeskujuliku käitumise ja õppetöö edukusega. Kodutütred olid peagu riiklik organisatsioon. Eriti maal andis see end tunda, kus õpetaja Naiskodukaitsest organiseeris õpilased kodutütardeks. Isiklikult tundsin survet koolinõuniku poolt, kes igal sügisel ähvardas kohalt vallandada.

Hoolimata sellest, et osa gaidijuhte lasid end võluda palgalisteks kodutütarde instruktoriteks, oli meie töös ka pidev tõus arvus.

Huvitav on jälgida gaidide arvu andmeil, mis käepärast: 1929 — 710, 1931 — 802, 1932 — 1100, 1933 — 1217, 1934 — 1300, 1935 — 1840, 1936 — 1976, 1937 — 2463, 1938 — 2578.

Skautlike Noorte Sõprade Seltsid püüdsid noortetööd jõudumööda aidata. Kui noored algaastail oma agulitubade eest tasusid taskurahast, siis lõpuaastail omasid mitmed malevad nägusad kodud.

Alles 1936 asutati Haridusministeeriumi juurde Noorsoo Osakond, kes võttis gaidid-skaudid oma hoolealusteks. 1937. alates saab Gaidide Malev igaaastast toetust, mis võimaldas tasu sekretärile, ametisse panna palgalise instruktori. Gaidide Kodu asutamine Viru rannikul sai reaalsema kuju, vajalik varustus oli muretsetud. Peale Tartu põlemist olid gaidid rõõmsad, et neil oli võimalik hädalisi aidata.

Meid süüdistati mõnelt poolt vasakpoolses kasvatuses rahvusvaheliste sidemete tõttu. Suures rahvasteperes alles tunnetasime, et oleme eestlased. Igaüks püüdis teha parima oma rahvuse au hoidmisel.

Olime noore riigi õnnelikud noored. Oli vaimustust, ideaale, eeskujusid. 1938 suletakse osa noorteorganisatsioone, algab skautlike noorte ühendamine „Eesti Noorteks", peavanemaks kindral J. Laidoner. 1940 suleti gaidlus maa vallutajate poolt.

Pidime loovutama oma armastusega sisustatud kodud, rikkaliku laagirivarustuse komnoortele.

1940—44 oli vaikiv ajastu, mil gaidlus elas edasi põranda all. Siis oli noortel võimalusi ennastohverdavaks tegevuseks isamaa raskeil aastail. Paljud küüditati, kadusid teadmatusse. Andkem südames gaiditõotus, olla valmis andma oma parim, et nende tööd vabaduses jätkata! „Püha on elu tule tuhaase. Elu tuli punane püham on ise."

Paguluses tähistame gaidluse 35 aastat. Jagaksin selle 3 ajajärku.

1. Põgenikelaareis Saksamaal, Rootsis, Taanis, hiljem Inglismaal. Peavanem oli meiega ja sai loa tegutsemiseks. Saksamaal üksi oli gaide üle 2000. Laagrimiljöös oli gaidimäng suureks vahelduseks. Tuli alustada eimillestki. Vähesed juhid olid pääsenud vabadusse. Siin võrsusid tulevased gaidijuhid, astudes hellakestena gaidirajale.

(Järg lk. 7)

Vasakul Eesti Gaidide Malev Kanadas vanem gdr. Liis Juske, paremal Eesti Gaidide Malev Kanadas auvanem gdr. Elsa Raudsepp.

Eestlus on vaimsus ja usk

Vabariigi aastapäeva puhul peeti paljudel aktustel ja kokkutulekutel päevakohaseid kõnesid, mida meil on ruumi puudusel võimatu ära tuua või pikemalt serveerida. Allpool toome üksikuid mõtteid kahest Vabariigi aastapäeva tähistamisel peetud kõnest.

H. Lupp mainis Torontos Vana Andrese kirikus toimunud aktuselkoosviibimisel:

On öeldud, et demokraatia on väga pikaldasé reageerimise võimega. Ta asub oma kaitsele alles siis kui kõik teised mugavad võimalused on negatiivsete tagajärgedega äraproovitud. Siis on ta aga võimeline kõigeks nagu lähem ajalugu on näidanud. Antud olukorras paistab, ja meie loodame, et läänemaailm on jõudmas selle momendini.

Teherani ja Afganistani sündmustega tõusnud tuuled on juba mõjutanud õhkupuhastavalt Am. Ühendriikides. Sealtpoolt tulnud kindlad seisukohad ja senini astutud sammud on pannud kogu maailma mõtlema. Isegi n.n. mitte-liitunud vasakpoolsete kallakutega maad, kes siiani alati N. Liidule oma truualamliku toetuse andsid, hääletasid Liitunud Rahvaste Organisatsioonis pea-aegu ühehäälеliselt Am. Ühendriikide poolt, sest küsimuse all ei ole muud kui lihtsalt: kes on järgmine?

USA on sirgu ajamas oma selgroogu ja omaks võtma tõde, et rahu ja demokraatlikku korda saab kindlustada ainult toetudes jõule ja tugevusele. Seda takistavaid tegureid, millest varem juttu oli, on nii öelda üle-öö kõrvaldama ja uusi lahendusi otsima hakatud.

Presidendi sõjalise jõu kasutamise võimalusele tuginevad kindlad otsused Teherani ja Afganistani küsimustes on tõstnud tema absoluutses madalseisus olnud populaarsuse enneolemata kõrgusele ja koondanud rahva tema seljataha. Moskva ja sellega koos Tallinna olümpiaadi boikoteerimine; kaupade j.m.s. ning vilja Venemaale saatmise seismapanek; sõjajõudude koondamine ohupiirkondadesse jne. on leidnud enamuse pooldava seisukoha. SALT kokkuleppe kinnitamine kongressis on seismapandud ja algust on tehtud sõjaväeteenistuse kohustuse uuesti sisseseadmisse. Möödunud neljapäeval tegi president ja USA kaitsekomisjoni esimees N. Liidule avalikult teatavaks, et igasugustele edasipidistele vallutuskatsetele astuvad Am. Ühenrdiigid kogu oma käsutuses olevate sõjajõududega otseselt vastu. Seda kõike poleks ainult mõned kuud tagasi olnud üldse võimalik ettekujutada.

*

Robert Kreem mainis Londonis, Ont. korraldatud aktusel muu hulgas:

Peame ka meeles pidama, et tegutsemas on jõud. Kuna homne eestlus on nooremate teha, siis on eriti oluline, et meie täienduskoolide, noorteorganisatsioonide, suvelaagrite, rahvatantsijate, võimlejate, sportlaste, noortekooride, Metsaülikooli, Trenti ühiskondliku seminari ja paljude teiste noorte algatustele ergutavalt kaasabi anname. Minu arvates on väga oluline ülikooliealiste ja vanemate kokkutoomine ühiskondlikeks seminarideks ja mõttekolleteks ühiskondliku tegevuse plaanitsemiseks.

Eesti Päevad ja paljud teised rahvuslikud ühisüritused on meie noori ja vanu tiivustanud ja kaasa kutsunud tegelastena. Ülemaailmsete Eesti Päevade korraldamine on saanud meie kõige tähtsamaks eesti rahvuslikuks liikumiseks ja üirituseks vabas maailmas, mille mõju ulatub kõikidesse sektoritesse. Ülemaailmsed Eesti Päevad võtavad kokku meie rahvusliku elu ja võitluse sisu. Nad on meile kohtumis- ja nõupäevadeks, palve ja töötuspäevadeks kui ka vabadusmarsiks demonstratsioonina maailmale, kodumaale ja meile enestele jatkuvaks võitluseks ja valmisolekuks.

Tänavused Ülemaailmsed Eesti Päevad Stokholmis oma kodumaa läheduse tõttu kujunevad kahtlemata tundeküllasemateks. Sinna randusid kord paljud meie paadid. Läänemere vabad lained uhuvad nii Eesti kui Rootsi randu ning ühendavad eestlasi mõlemil pool vetevälja. Kui ma I Ülemaailmsete Eesti Päevade eel 1972 Stokholmi

(Järg lk. 3)

…n vaimsus

…stapäeva puhul pee-
…ustel ja kokkutuleku-
…aseid kõnesid, mida
…i puudusel võimatu
…pikemalt serveerida.
…iksikuid mõtteid ka-
… aastapäeva tähista-
…kõnest.
…inis Torontos Vana
…s toimunud aktusel-

… demokraatia on vä-
…eageerimise võime-
…a kaitsele alles siis
… mugavad võimalu-
…sete tagajärgedega
…iis on ta aga või-
… nagu lähem ajalu-
…d. Antud olukorras
…ie loodame, et lää-
…jõudmas selle mo-

…fganistani sündmus-
…uled on juba mõju-
…stavalt Am. Ühend-
…olt tulnud kindlad
…enini astutud sam-
…kogu maailma mõt-
… mitte-liitunud va-
…akutega maad, kes
… Liidule oma truu-
… andsid, hääletasid
…te Organisatsioonis
…leliselt Am. Ühend-
…st küsimuse all ei
…tsalt: kes on järg-

… ajamas oma selg-
… võtma tõde, et ra-
…atlikku korda saab
…ult toetudes jõule
… Seda takistavaid
…t varem juttu oli,
…-öö kõrvaldama ja
…otsima hakatud.
…jalise jõu kasuta-
…le tuginevad kind-
…erani ja Afganista-
…n tõstnud tema ab-
…seisus olnud popu-
…mata kõrgusele ja
…a tema seljataha.
…ga koos Tallinna
…koteerimine; kau-
… vilja Venemaale
…panek; sõjajõudu-
… ohupiirkondadesse
…enamuse pooldava
… kokkuleppe kinni-
…is on seismapan-
… tehtud sõjaväetee-
…e uuesti sissesead-
…d neljapäeval te-
… USA kaitsekomis-
… Liidule avalikult
…sugustele edasipi-
…katsetele astuvad
… kogu oma käsutu-
…jõududega otseselt
…e poleks ainult mõ-
…i olnud üldse või-
…da.

*

… mainis Londonis,
… aktusel muu hul-

…eles pidama, et te-
…ud. Kuna homne
…mate teha, siis on
… meie täienduskoo-
…isatsioonide, suve-
…ntsijate, võimle-
…, noortekooride,
…renti ühiskondliku
…jude teiste noorte
…tavalt kaasabi an-
…ates on väga olu-
…te ja vanemate
…iskondlikeks semi-
…tekolleteks ühis-
…e plaanitsemiseks.
… ja paljud teised
…üritused on meie
…vustanud ja kaasa
…tena. Ülemaailm-
…ade korraldamine
… kõige tähtsamaks
…ks liikumiseks ja
… maailmas, mille
…kidesse sektorites-
… Eesti Päevad võ-
…e rahvusliku elu ja
…d on meile kohtu-
…adeks, palve ja
… kui ka vabadus-
…tratsioonina maa-
…le ja meile eneste-
…tluseks ja valmis-

…emaailmsed Eesti
…is oma kodumaa
…junevad kahtlema-
…ateks. Sinna ran-
…d meie paadid.
…d lained uhuvad
…otsi randu ning
…asi mõlemil pool
…a I Ülemaailmsete
…el 1972 Stokholmi

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

8. ja 9. märtsil dr. M. Leesment, tel. 481-6834.

Välisminister Cyrus Vance tervitus

Eesti Vabariigi aastapäeva puhul saatis Ameerika Ühendriikide välisminister Cyrus R. Vance E.V. esindaja Ernst Jaakson'ile järgmise kirja:

Mul on heameel Ühendriikide valitsuse ja rahva nimel Teile ja Eesti rahvale edasi anda tervitusi ja parimaid soove Eesti iseseisvuse väljakuulutamise kuuekümneteise aastapäeva puhul.

Selles erineva rahvusliku tagapõhjaga üksikisikute mosaiigis, milline moodustab Ameerika rahva, omavad eesti päritoluga inimesed auväärse koha. Mul on heameel märkida neid tähtsaid panuseid, milliseid eestlased kõikjal on andnud oma isamaa armastuse, oma sügavalt tunnetatud rahvusliku teadlikkuse ning isikuvabaduse ja inimõiguste hindamise alal.

Boston valmis olümpiamänge korraldama

BOSTON — Bostoni linn Ühendriikides on valmis korraldama olümpiamängud nendele riikidele, kes ei võta osa eeloleval suvel Moskva olümpiamängudest. Boston nõustub siiski mängude korraldamisega ainult sellel tingimusel, et Ühendriikide keskvalitsus kannab kõik vajalikud kulud, mis ulatuvad 25 miljoni dollarile. Olümpiamängude asukohana on päevakorrale kerkinud ka Montreali linn Kanadas kuid linnavalitsuse poolt ei ole tehtud selleks ametlikku ettepanekut.

ERMI SOOMET
TULUMAKSULEHTEDE täitmine.
Kokkuleppeks helistada
247-3150

VÄÄRTUSLIKUM KINK
MAALIKUNSTNIK
ÕLIMAAL SÜMER
SAARNIIT
STUUDIOST
567 ROEHAMPTON Ave.Toronto.Tel.488-5895

KINDLUSTUSED

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

H. KIRIK Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Eestlus on vaimsus . . .

(Algus lk. 2)

külastasin jättis mulle meie vabadusmere nägemine sügava mulje. Tundsin seal olles tugevat mõttesilda kõigide nendega, kes Eestis viibivad, elavad ja võitlevad. Sellepärast kutsun ma teid ja kõiki eestlasi sõiduettevalmistusi tegema Stokholmi minekuks eeloleval suvel.

Eestlus on vaimsus ja usk. E.V. manifest aastast 1918 on meie rahvusliku vaimsuse usutunnistus. Meile kõikidele.

Tulevased eesti rahvatantsijad Torontos oma esimesi samme tantsupõrandal tegemas hiljutisel Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamisel. Foto: Vaba Eestlane

Noorte omaloomingut eesti keskkoolis

Mitmekülgse sisuga õhtu keskkooli noorte töödest

Juba mitmel aastal on T.E. Keskkoolis toimunud omaloominguõhtu, kus õpilased esitavad oma luuletusi, kirjandeid, õpitud muusikapalasid, laulavad ja tantsivad rahvatantsu. Kuna see on toimunud Eesti Vabariigi läheduses, siis sellega on täidetud ka Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamist.

Tänavune omaloominguõhtu toimus möödunud reede õhtul. See algas Maimu Nõmmiku avapalvega, kes palus et Taevaisa oleks abiks eesti keele õppimisel, et ta õnnistaks õppetööd ja kuuleks neid, kui nad paluvad oma kodumaa eest.

Avasõna ütles lastevanemate komitee esimees H. Lupp, öeldes, et keskkooli omaloominguõhtuga tähistatakse Eesti Vabariigi 62. aastapäeva. Sel päeval lähevad meie mõtted Eestisse, kus olukord ei ole paremaks läinud. 1980-es aasta kuulutati välja nende aastaks, kes on julgenud sealsele rezhiimile vastu hakata.

Kuid maailmas on nüüd midagi põhiliselt muutunud; see mida oleme 35 aastat rääkinud, hakkab maailmale selgeks saama.

Jälle on üks N. Liidu naaberriik üle võetud ja läänemaailm ei lase seda enam kaugemale minna. Selles peituvad eod, mis on kasuks meie rahva tulevikule. Kuid ilma nooruseta ei ole tulevikku, ilma keeleta ei ole rahvust ja ilma rahvuseta kaob meie tuum ja rahvuslik teadvus. Noored, kel ei ole rahvuslikku kasvatust, ei saa edasi viia rahvuslikku vaimu. „Teie olete lapsepõlvest peale käinud eesti rada, läheme lootusega vastu uuele aastale Eesti iseseisvuse poole minekul," lõpetas ta noorte poole pöördudes.

Tütarlaste laulurühm, kuhu kuulusid Kaari Eistrat, Piret Jõgeda, Vivian Holmberg, Marika Mäeste, Vivian Oder, Aime Olup, Linda Silma, Ellen Valter, laulsid Anne Tülli juhatusel kaks laulu.

Õpilaspere poolt kõneles Carl Haamer, meenutades 24. veebruarit 1918. mil Eesti iseseisvaks kuulutati, rahvas hakkas võitlema kahe vaenlase vastu.

Võideldi hästi ja tulemuseks oli vabadus. Vabaduspäev oli Eestis suureks pühaks, mil terve maa oli lipuehtes. Kuid sellele tegi lõpu kaks suurt vaenlast. „Meie vanemad põgenesid, sest nad armastasid vabadust. Meie räägime eesti keelt, mida meilt keegi võtta ei saa. Peame tugevaks jääma oma rahvale, õppima hästi eesti keelt ja paluma Taevaisa, kelle käes on võim meie maale vabaduse andmiseks," ütles noor kõneleja.

Järgnevalt esitas Monika Pint klaveripala, Ingrid Kivi tegi kokkuvõtte Arvi Korki raamatule „Relvalood", mille juurde Sven Reitav esitas katke.

Noored luuletajad Juta Metsala, Mia Tein ja Toomas Kald esitasid oma luulet, Selina Reiman ja Peter Sommer lugesid oma kirjandeid, laagrimälestusist ja ujuma õppimisest, misjärel Leo ja Toomas Säägi esitasid akordionipalasid.

Teisel poolel noorem rahvatantsurühm esitas Anne Tülli juhatusel neli rahvatantsu, pillimeheks oli Ellen Salumets-Tüll.

Nende esinemise vahel oli vanema rahvatantsurühma tantsud; seda juhatas Hugo Valter, pillimeheks oli Allan Liik.

Edasi Aime Olup esitas referaadi televisioonist tänapäeva ühiskonna vormijana, mil on nii häid kui halbu mõjusid. Teise referaadi pidas Erika Pahapill, kes käsitles eesti koolipäeva asetust reedesele õhtule, mil on samaaegselt palju muid üritusi kanada koolis. Ta arvas, et kui koolipäev oleks mõnel teisel õhtul, võiks õpilaste arv suureneda.

Järgnevalt Kristiine Neps esitas klaveripala. Kristi Lüdig luges kirjandi, Kristiina Sermat esitas oma luuletuse, kuna Karin Jürman, Kalli Hubel, Karl Konze ja Robert Paju esitasid lõbusaid lookesi, mille omapäraks oli, et neis lugudes kõik sõnad algasid sama tähega.

Monika Kask, Toomas Palo ja Helina Pilvet esitasid oma luulet, Piret Jõgeda, Riina Kaunismaa, Silvia Makk, Hillar Heine ja Ellen Valter esitas Carl Haameri kirjandeid lihtsas lausevormis pealkirja all „Minu sõber".

Omaloomingulise osa lõpetas tütarlaste laulurühm oma lauluga.

Selle järel koolijuhataja E. Marten tõi esile õhtu mõtte, anda pilku laste tegevusest nende vanemaile. Ta ütles, et tänu tugevale lasteaia ja algkooli õppetööle on keskkooli jõudnud võimelised end eesti keeles väljendama. Neis töödes oli õpilaste oma seisukohti, sest see on vaba maailma vaba eesti kool, kus õpilasi kasvatatakse nii, et eesmärgiks on Eesti vabastamine.

Paaritunniline õhtu lõppes Eesti hümniga.

E.V. aastapäev St. Catharinesis

St. Catharnesis oli enne kirikutäis rahvast jumalateenistusel ja pärast saalitäis rahvast aktusel, et Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamisel vabaduse vaimsust koguda. Traditsioonikohaselt oli saal dekoreeritud ja üksik küünal põles ausamba kujutuse ees. Koosviibijad istusid kohvilauas. Aktuse avas E. Timusk ning palus koosviibijaid langenute mälestuseks püsti tõusta ning laudadel küünlad süütada.

Väikelinn rõõmustab alati, kui suurlinnast külalisi tuleb. Nii kaunistas jumalateenistust ja aktust Estra Toompuu. Aktusel kandis solist ette kolm laulu suure soojusega — J. Talli „Õhtulaul", J. Aaviku „Kodule", A. Kappi „Kodune kohake". Viimase laulu aja — „Sind surmani küll tahan ma kalliks pidada" — paluti rahvast kaasa laulda, mida ka tehti, sest kodulaulud meelitasid juba varem kaasa elama.

Koosviibimise naelana oli aktusekõnelejaks kohale tulnud Vello Salo, kelle mitmed tiitlid avaldavad ta mitmeid talente:

preester, professor Toronto vaimulikus ülikoolis Vana Testamendi alal, eesti keele lektor eestlastele ülikooli juures, kirjastaja, Aja Kirja toimetaja, noorte tegelane Metsaülikoolis ja mitmete kirjutiste ning uurimuste autor.

„Ükskord on Eesti riik" — nende sõnadega avas prof. Salo oma ettekande. Lugedes ette Juhan Liivi luuletust, mis kirjutatud umbes 100 a. tagasi, seletas kõneleja Liivi ennustuslikke ridu ja vabaduse nõudmisi. Ükskord kui terve on mõte ja selgib inimene, on suurte rahvaste kõrval vaba ka väikene, lohutas Liiv. Mida võime aga ise teha juba täna? — küsis V. Salo. Kui Eestis peaküsimus on praegu iseseisvuse taastamine, siiski tuntakse ka puudust igapäevastest asjadest.

Välis Eesti peaprobleem näib olevat ümberrahvustumine.

Kõneleja soovitas noortel meeles pidada, et seda parem kanadalane, mida parem eestlane. Vanematele soovitas, et tähtis on üksteise täiendamine, mitte üksteise vastu võitlemine. Väliseestlastena on meil konkreetseid võimalusi, kuidas eestlust, keelt ja kultuuri edasi viia. Kõneleja nimetas mitmeid etepanekuid. Näiteks avada eesti keele õppetool Toronto ülikooli juure. Mõnel vähemusrahvusel on mitu õppetooli, soome-ugri keelte õppetool aga puudub. See võiks toimuda küll valitsuse toetusega, kuid rahval peab endal huvi olema selle vastu. Siis suurprojektid keele alal nagu sõnaraamatute väljaandmine, tuletuslik sõnaraamat puudub, samuti sünonüümide kogu, kõnekäänude kogu jne. Kurb lugu on, et ka Eestis pole siiani suudetud küllaldaselt või üldse mitte sellealalist materjali välja anda, et õpilastel oleks võimalik kasutada.

Meie siin oleme majanduslikult küllalt kindlal jalal, et näiteks avame omanimelise fondi, millest siis ühte või teist ettevõtet toetaks.

Oleks viimane aeg avaldada küüditamiste kurblugu, sest aegade jooksul kaovad tunnistajad ja sündinud faktid jäävad ajaloos tõendamata. Kõiki neid ettepanekuid võime teostada, sest seda kõike on vaja et parandada ja edendada eestlaste kui terviku elu, et ükskord oleks Eesti riik, lõpetas prof. Salo oma positiivse ja patriootliku kõne.

Kaasmaalastel oli veel võimalus tutvuda mitmesuguse kirjandusega Maarjamaa kirjastuselt erilaual.

Aktuse raamides kandis H. Eichenbaum ette luuletusi, mis tunnistasid tema veendumusi. Loeti ette tervitusi teistelt Eesti Seltsidelt ja tänati heldeid perenaisi, kes katnud kohvilaua. Mõeldes kodumaale lõpetati aktus hümniga. Koosviibimine jatkus veel mõnusas kohvilauas.

S.V.

GM RK REIN KOPPEL
CHEVROLET • OLDSMOBILE
ROBERTSON MOTORS LTD.
1555 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONT. M4J 1N7
TELEFON 466-1135

Kolm kõrget hinnet

Eesti Kunstide Keskuse muusikavõistlus Torontos

Laupäeval, 1. märtsil toimusid Peetri kiriku saalis Eesti Kunstide Keskuse muusikavõistlused. Osavõtt oli elav, 40 noort registreerisid end klaveri, laulu, akordioni, viiuli, tshello ja deklamatsiooni alal. Muusikavõistluste koordinaatoriks oli Margit Viia, registreerimise korraldajaks Nora-Mall Kerson, kuna tehniliseks abiks oli Otto Roos.

Viieliikmelisse zhüriisse kuulusid klaveri alal Aarne Tammisaar ja Inga Toi, laulu alal Irene Loosberg, keelpillide ja akordioni alal Aarne Tammisaar ja deklamatsiooni alal Lydia Vohu-Viksten. Võistlusel esinesid klaverisaatjaina Inga-Pia Korjus ja Margit Viia.

Kõige suurem grupp osavõtjaid oli klaveri alal.

Thomas Olvet, Laura Randmaa, Derek Ewen, Linda Norheim, Lisa Norheim, Peter Roose, Tamara Tambre, Desiree Medri, Karin Jürman, Vivienne Medri, Kristine Neps, Indrek Koop, Inga-Mai Loorand, Liisa Siimo, Martin Kiik, Heidi Klamas, Anu Jaanus ja Monika Roose demonstreerisid oma oskusi ja edasijõudmist klaveriõpingute alal.

Teiseks suuremaks grupiks olid lauljad.

Võistlusest võtsid osa Laura Randmaa, Monika Roose, Peter Roose, Tamara Tambre, Ruth Küng, Evi Valge, Marika Krabi, Senta Medri, Vivienne Oder, Linda Lindau, Linda Laikve, Lembi Veskimets ja Linda Tralla.

Keelpillide (viiul ja tshello) alal võistlesid Marja-Leena Roos, Pia Metsala, Desiree Medri, Sarina Westerblom ja Peter Westerbom. Akordioni alal Craig Potsepp ja Peeter Jeeger. Deklamatsiooni alal Karin Ilves ja Anne Tüll.

Zhürii hindas kolme võistlejat eriti kõrge hindega: nendeks olid Marika Krabi laulu, Heidi Klamas klaver ja Pia Metsala viiuli alal.

Võistlejate hinded võetakse arvesse stipendiumide jagamisel.

Stipendiumid jagatakse välja 9. märtsil kell 4 p.l. Tartu College'is toimuval EKK Kontsertbüroo kontserdil. Lisaks aga parimate hinnetega võistlejad ja stipendiaadid esinevad omakorda 23. märtsil kell 3 p.l. peetaval Talentide Kontserdil Royal Conservatory of Music kontsertsaalis.

Aforism

Paberilt loetud kõne hing jääb koju kirjutuslauale. Tihti referendi omale.

A. Valton

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$35.—	$38.—
Poolaastas	$19.50	$21.—
Veerandaastas	$10.50	$11.—

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$56.—	$61.—
Poolaastas	$30.50	$32.50
Veerandaastas	$16.—	$17.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $72.—, poolaastas $36.—, veerandaastas $19.—

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 45 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „____" ____________ 19 ___. Tellimise katteks lisan $ _______ siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi ______________________

Aadress ______________________

VAIKSELT, RASKE HAIGUSE JÄRELE LAHKUS MINU ABIKAASA, MEIE ISA JA VANAISA

ALEKSANDER SAARKOPPEL

Sündinud 4. detsembril 1904 Muhus
Surnud 4. märtsil 1980 Hamiltonis

Mälestavad
EUGENIE ja pojad:
HELGO perega
RAIMO perega
ATSO perega

LAHKUS IGAVIKKU MEIE ARMAS

EVALD RÜCKENBERG

Sündinud 2. aprillil 1907 Väike-Maarjas
Surnud 9. veebruaril 1980 Väike-Maarjas

Mälestavad sügavas leinas
abikaasa LII Eestis
poeg ADO perega Eestis
õde BENITA LEETE abikaasaga Montrealis

KAUAAEGSET ARMAST TUTTAVAT

AUGUST RAAG'i

mälestavad sügavas leinas

KUNO ja JUTA ALT

SURMA LÄBI LAHKUNUD ARMAST SÕPRA

ELVIINE HÕBE'1

sündinud 23. mail 1897 Saaremaal, Asukal
surnud 19. veebruaril 1980 Vancouveris

mälestavad

„Õndsad on puhtad südamelt, sest nemad saavad näha Jumalat."
Matt. 5:8

GREPP, PAUL
KAUL, ELMAR ja VALVE
KELDER, RICHARD ja RITA
KELDER, RUDOLF ja EVI
KIRVES, HERBERT ja ERNA
KREPP, OSKAR ja AKILINA
LEPIK, ALBERT ja JOHANNA
LIGE, JOHANNES
MELNIK, ANTON ja LINDA
MULD, HILDA
MÄGI, ERNI ja LARISSA
REIMUS, HELMI
STAMM, REIN ja ROSETE
TAMM, LEMBIT ja VEERA
TELDER, BERNHARD ja LAIDA
TOOMPUU, EDUARD ja SOHVIA
TRUU, EDUARD ja ERNA
ÄGI, IDA

SUGULAST JA SÕPRA

ELFRIEDE LOO'd

neiuna Pilbak
sündinud 15. augustil 1912 Hiiumaal
surnud 28. veebruaril 1980 Torontos

Õndsad on need, kes Issandas surevad!

mälestavad leinas

MEETA ja EVALD KIIL
AADE AMALIE ja AADU ALFRED
AMALIE ja JOOSEP LIGE
LUDMILLA ja RUDOLF HOLMBERG
ALVINE VÄHI
OLLY RÜNK
REET ja EINAR EISTRAT
VILMA ja ALEX LEPIK

ARMAST

TIIU KASE'1

leinavad

Puhka rahus!

GEORG KASE perekonnaga
JAAN SUTT abikaasaga

VÄGA LUGUPEETUD JA ARMASTATUD LAULUVENDA JA SÕPRA

AUGUST RAAG'i

mälestavad kurbuses

JUHAN KÜTT abikaasaga
JAKO LUIDE abikaasaga
NIKOLAI VALGE abikaasaga

ARMAST

AUGUST RAAG'i

mälestavad sügavas leinas

LAINE
ADO
ÕIE ja TÕNU
ANNE ja ENNO
TIINA ja PETER

LUGUPEETUD SELTSI LIIGET

TIIU KASE'1

mälestab kurbuses

TORONTO EESTI SELTS

ARMAST KODUKANDI SÕPRA

AUGUST RAAG'i

mälestavad kurbuses

ELMAR ja ILMI
HEINO ja ELSA
AUGUST ja HILJA PARTS perega

LUGUPEETUD SELTSI LIIGET

AUGUST RAAG'i

mälestab kurbuses

TORONTO EESTI SELTS

Südamlik tänu kõigile, kes minu kalli abikaasa, meie ema, vanaema, õe ja tütre

TIIU KASE

viimsele teekonnale saatmisest nii rohkearvuliselt osa võtsid, meid lohutasid ning kadunule armastust ja lugupidamist avaldasid ja tema kalmu nii paljude lilledega kaunistasid.

Eriline tänu praost E. Lepikule, kes teda tema raske haiguse ajal tröösti vate sõnadega lohutas ja tema eest palvetas. Tänu ülempreester V. Vellesoole lohutava leinateenistuse eest, samuti tänu laulukoorile ja organistile ning kõikidele, kes temale järelhüüdeid ütlesid ja igatpidi tema matuse puhul kaasa aitasid.

Sügavas leinas

ABIKAASA, LAPSED, LAPSELAPSED,
VEND perekonnaga ja ISA

ARMAST SUGULAST JA RÖÖMSAMEELSET SÕPRA

AUGUST RAAG'i

mälestavad kurbuses

NELLI VOORO
LINDA TUULIK

LUGUPEETUD JA ARMAST KLUBI LIIGET

AUGUST RAAG'i

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8
Tel. 466-1951 või 466-1502
Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöö kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

SIIRAS SÕBER — USTAV AMETIVEND

AUGUST

Su sügav sõprus ja vankumatu vendlus jäävad püsima meie pikas reas
kodus ja võõrsil

KUNO, ARTUR, ROMMY

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.
T. L. MORRISON — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

ARMAS

MARIA VASILA

Leinavad

ELLEN ja HEINO JÕE
ESTER ja JOHANNES VEER

ARMAST

MARIA VÄSILA't

mälestame leinas

ELLEN ja EDGAR

PIKA RÄSKE HAIGUSE JÄRGI LAHKUS MEIE ARMAS

ELISABETH SAAR

Neiuna Juhkentaal
Sündinud 1. oktoobril 1899 Haapsalus
Surnud 4. märtsil 1980 Torontos

mälestavad sügavas leinas

Kirstupanek reedel, 7. märtsil kell 7.30 õhtul
Vana Andrese kirikus.
Matusetalitus laupäeval, 8. märtsil
kell 10 hommikul samas.

abikaasa HANS
tütar MARET perekonnaga
poeg TOOMAS perekonnaga
tütretütar PIRET abikaasaga

ARMAST ABIKAASAT

MARIA VASILA't

sündinud 23. oktoobril 1905 Märjamaal
surnud 4. märtsil 1980 Torontos

mälestab sügavas leinas

Jäädavalt kestab,
mis armastus teind!

ARNOLD

MARIA VASILA

Sündinud 23. oktoobril 1905
Surnud 4. märtsil 1980

Kallis AAMA!
Tuhat tänu Su armastuse eest —

KOIDU ja Su poisid:
MIHKEL, ANDRUS ja HENDRIK

IGAVESELE UNELE UINUS ARMAS

MARIA VASILA

Mälestavad kurbuses

HARALD ESCHHOLZ
KAUL ja TIIU KADAK
EVALD KIRSI
TOOMAS KIRSI
JUHAN ja LEIDA LÄTE
ARNOLD ja ELLA TALPAK

PUHKA RAHUS ARMAS

MARIA VASILA

Sind mälestavad armastuses

LIA ja LEMBIT PIKKOV perekonnaga

MÄLESTAB

ROSALIE METSALO't

HERNI perega

Metsateadlaste aastakohtamiselt

STOKHOLM (EPL) — Eesti Metsateadlaste Ühing Rootsis oma peakoosolekul 19. jaanuaril Stokholmis otsustas ESTO-80 ajal kavandatud metsateadlaste ülemaailmse kokkutuleku päeva muuta: 11. juuli asemel toimub see 10. juulil kell 14.

Lähem informatsioon kokkutuleku koha ja kava suhtes avaldatakse hiljem.

Samal koosolekul valiti ühingu 1980. a. juhatuse esimeheks E. Puide, liikmeteks A. Pals ja T. Salum, kandidaatideks Z. Raskasov ja H. Talts.. Revisjonikomisjoni valiti H. Pagi ja A. Raukas, kandidaadiks dr. rer. for. E. Kohh.

Koosolekule eelnenud traditsioonilisest põdraprae söömisest võtsid osa ka mitmed külalised. Reisimuljetest Austraalia külaskäigult kõneles ühingu suurim rändurliige Zoja Raskasov, näidates ühtlasi diapositiive sealsete kaasmaalaste elust.

LAHKUS IGAVESSE RAHUSSE MINU ARMAS ÕDE

ELISABETH SAAR

Neiuna Juhkentaal

mälestab kurbuses

vend JULIUS abikaasa, laste ja lapselastega

UNUSTAMATA ARMAST TÄDITUTART

ELISABETH SAAR't

sündinud Juhkentaal

mälestab sügavas kurbuses

ADELE NEIVELT

ARMAST KOGUDUSE LIIGET

MARIA VASILA't

sündinud 23. oktoobril 1905 Märjamaal
surnud 4. märtsil 1980 Torontos

„Õndsad on surnud,
kes Issandas surevad."
Ilm. 14:13

mälestab tänutundes

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS

VAIKSELT LAHKUS KAUAAEGNE VANA ANDRESE KOGUDUSE NÕUKOGU LIIGE

JUHAN JÄRVE

Mälestab sügavas leinas

Kristus on
ülestõusmine ja elu!

VANA ANDRESE KOGUDUS, NÕUKOGU JA ÕPETAJA

ARMAST

TIIU KASE't

leinavad

J. JUHANSON abikaasaga
MARJU SÄÄGI

Puhka rahus!

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS

Annetused ja testamendipärandused on tulumaksuvabad. Annetaja soovid täidetakse.

958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

© Sydneys suri 85-aastane arhitekt ja ehitusmeister Adolf Edenberg. Ta oli üks silmapaistvamaid Eesti Vabariigi nähtava palge kujundajaid, millise tööga teenis ka president K. Pätsi usalduse ja oli üks vähestest meie riigijuhi sõpruskonna järelejäänud liikmeist. Arhitektina on ta püstitanud Kehra sulfaat-tselluloosi vabriku, Eesti Panga hoone Tallinnas, Tallinna linnahaigla, Eesti Panga hoone Tartus, Kommertsgümnaasiumi, Turuhoone, Pärnu Rannahotelli j.t. Viimaseks suurehituseks oli Tallinna Ohvitseride Keskkogu hoone.

Meie tahame heisata oma lippu Eestis

Marga Raudsepa rahvuslikult meelestatud lugejakiri Toronto „Star'is"

Toronto suures päevalehes „Star'is" ilmus 28. veebruaril pikem silmapaistvalt kolmele veerule paigutatud lugejakiri eestlanna Marga Raudsepalt, mis kirjeldas meie rahva kurba saatust, kuid samal ajal ka eestluse suurt elujõudu ja võitlusvaimu Eestis elava eesti rahva vabaduse taastamiseks. Lugejakiri, mis kannab suurt pealkirja: „Ta lubab, et eestlased ei vaiki kunagi" kõlab vabas tõlkes järgmiselt:

24. veebruaril pühitsevad vabas maailmas elavad eestlased oma iseseisvuse päeva, millega tähistatakse lühikese 22 aastat Esimese ja Teise maailmasõja vahel kestnud vabaduse perioodi algust.

1940. aastal murdsid nõukogud lepingu, mille alusel nad tõotasid mitte kunagi sisse tungida Balti riikidesse ning Eesti, Läti ja Leedu olid jälle piiramisolukorras. Ühe aasta järele otsustasid natsid need väikesed maad puhastada juutidest ning kaks aastat hiljem pall oli jälle tagasi kommunistide mänguväljakul.

Nende ülevõtmiste kestel lõhuti perekonnad: isad viidi ära ööpimeduses, tähtsamatel positsioonidel olevad inimesed küüditati vaikselt, emad sunniti põgenema väikeste lastega

olles hirmul, et nad ei näe enam kunagi oma mehi, üliõpilased, kes elasid ülikoolilinnas, põgenesid gruppides ja lahutati alatiseks oma perekondadest.

Nüüd eksiilis elavad eestlased on 35 aasta jooksul oma elud riismetest üles ehitanud. Nad on töötanud kõvasti, et luua stabiilset olukorda oma perekondadele, võimaldada haridust oma lastele ning anda panust oma uutele kodumaadele.

Kanadas on eestlased seda maad üles ehitanud farmeritena, nad on töötanud kaugetes piirkondades, on teinud müüritööd ning on töötanud vabrikutes. Nende lastest on saanud insenerid, arstid, advokaadid, professorid, riigiametnikud, muusikud, näitekirjanikud, kunstnikud, atleedid, arhitektid ja oskustöölised.

Nüüd sirguvad juba nende lastelapsed.

Ja meie, nende vanemad, kasvatame neid ikka eestlasteks.

Meie väikeste esimeseks keeleks on eesti keel ning nende esimene kool on eesti lasteaed, kus stardi-takse eestikeelse täiendava haridu-se saamiseks, mis jatkub kuni ülikooli astumiseni.

Nad ühinevad eesti skaudi- ja gaidiorganisatsioonidega, eesti võimlejatega ja rahvatantsurühmadega, kirikutega, kooridega, üliõpilasorganisatsioonidega, spordiklubidega, orkestritega ja sotsiaalse eluga, mis on läbipõimitud traditsioonidest ja kultuurist.

Noori ja nende vanemaid kritiseeritakse sageli kanada õpetajate ja teiste poolt, et meie taotleme sellise intensiivsusega oma tagapõhja säilitamist. Nad väidavad: „Teie olete nüüd Kanadas ja nüüd peavad teist saama täiel määral kanadalased" või jälle „Teie valmistate oma lastele koolis suuri raskusi kui te räägite kodus ainult eesti keelt. See häirib neid."

Sellised seisukohad ja arusaamise puudus häirib meid vahetevahel — kuni meile meenub, et see, kes pole kunagi üle elanud vabaduse kaotust, ei tunne selle väärtust ja manifestatsioone.

Viimased koletuslikud kuud Iraanis ja Afganistanis on toonud äratust paljudele inimestele.

Nendele meie hulgast, kelle igapäevases elus valitseb peidetud viha meie rahvuslike õiguste hävitamise pärast, süütab nõukogude äsjane invasioon uuesti tahte ja otsustavuse vabaneda võimunäljase N. Liidu õelusest, kuna see riik moodustab maailma ajaloo kestel kõige suurema vangla.

Meie, kelledel on võimalik rääkida tõtt, ei vaiki kunagi. Meie õpetame seda oma lastele ja heitlus jatkub.

Meie tahame, et meie kodumaa saab vabaks. Meie tahame oma perekondi ühendada. Meie tahame heisata oma lippu Eestis.

Meie armastame oma väikest ilusat maad ning meie tahame panna oma enregia tööle seal, nagu meie oleme teinud seda oma adopteeritud kodumaal.

RISTSÕNA NR. 1022

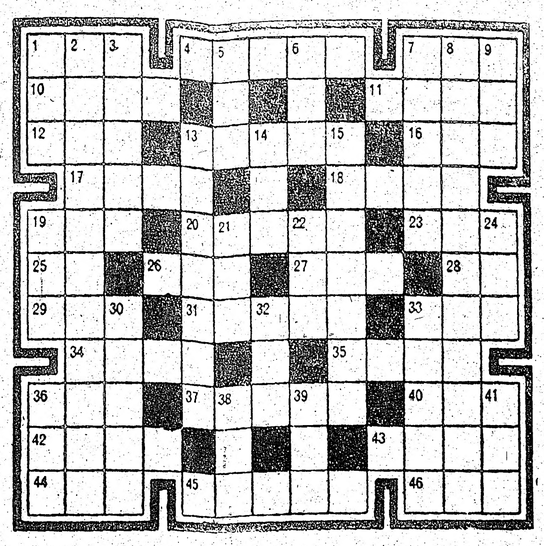

Põikread: 1. Eesti kunstnik Kanadas, 4. Pealinn, mis praegu on maailma huvipunktis, 7. Järgneb tegevteenistusele, 10. Vana Testamendi prohvet, 11. Intriig, vandenõu — inglise keeles, 12. Kõrgem õppeasutus Eestis, 13. Riik Aasias, 16. Jää — ühes võõrkeeles, 17. Eesti luuletaja, 18. Endine USA välisminister, 19. Irdunud asi, 20. Kuulus norralane, 23. Koha määrsõna, 25. Isiklik asesõna, 26. Kuju Vanas Testamendis, 27. Vana naine, 28. Noot, 29. Naisenimi, 31. Tegelane populaarses eesti kirjandusteoses, 33. Endine eesti ajakiri, 34. Isiklik asesõna, 35. Eesti kindral, 36. Inglise tiitel, 37. Omaaegne kirjanduslik rühmitus Eestis, 40. Omapead, 42. Eesti ettevõtete nimi, 43. Prantsuse kirjanik, 44. Mehe hüüdnimi, 45. Sobiva suurusega, 46. Silmipimestav.

Püstread: 1. Tulease, 2. Rahvusvahelise keele harrastaja, 3. Erineb teistest, 5. Annab sooja, 6. Veeloomade elund, 7. Naisenimi, 8. Maailma rikkamaid mehi, 9. Kuju „Niebelungides", 13. Seal toimus hiljuti dramaatiline sündmus, 14. Kala, 15. Igapäevane elu, 19. Üks vanemaist, 21. End. vald Harjumaal, 22. Eespool, 24. Kurb — ühes võõrkeeles, 30. Karusnahk, 32. Pole igavene,, 33. Millegi või kellegi all olev, 36. Näitav sõna, 38. Kirg, 39. Purjepuu, 41. Zeusi tütar kreeka müütoloogias.

RISTSÕNA NR. 1021 LAHENDUS

Põikread: 1. Pastor, 5. Vaaruv, 9. Ülemine, 10. Erik, 11. Lagi, 13. Lumi, 15. Ares, 17. USA, 18. Otsas, 22. Sulav, 23. Inari, 24. Almus, 25. Alata, 27. Simon, 30. Luu, 31. Loode, 34. EPA, 35. Asti, 37. Seal, 38. Olen, 40. Neis, 42. Shannon, 43. Vilets, 44. Asemed.

Püstread: 1. Paulus, 2. Türi, 3. Oli, 4. Reket, 5. Villa, 6. Ana, 7. Aega, 8. Varsti, 10. Emal, 12. Irma, 14. Usutlus, 16. Euroopa, 18. Ovaal, 19. Sampo, 20. Sisse, 25. Alanev, 26. Auto, 28. Mees, 29. Naljad, 32. Oinas, 33. Donna, 36. Ilse, 37. Sine, 39. Eht, 41. Eos.

Eestlased Lõuna-Ontario parimad suusatajad

Laupäeval, 1. märtsil Midlandis toimunud Lõuna-Ontario murdmasuusatamise meistrivõistlustel tuli 15—16-aastaste poiste klassis Allan Mägi esikohale ja võistlusklassis Robert Vellend Ken Hawthorn'i järele teiseks. Allani aeg 5 km-s oli 17.41 ja Robertil 15 km-s 51.48.

Võistlustest võtsid eestlastest osa veel Harri ja Mehis Kivilo. Esimene suusatas 10 km hea ajaga (50.34), aga jäi 45 ja üle klassis siiski seitsmendaks. Mehis kukkus ja murdis kepi. Tema aeg 5 km-s oli 22.52.

Allan oli parimaks Lõuna-Ontario suusatajaks ka möödunud esmaspäeval toimunud keskkoolide vahelistel võistlustel, milledest võttis osa 200 suusatajat üle kogu provintsi. Ta läheb nüüd ainukese Lõuna-Ontario noorena Whitehorse'i Kanada noorte meistrivõistlustele. Robert läheb samal ajal Ontario meeskonnaga Amieerika läände nn. Dannon seeria võistlustele.

M.T. MANKIN REAL ESTATE REALTOR
MARK T. MANKIN REALTOR
2670A Yonge St. (at Lytton Blvd) Toronto M4P 2J5
Kinnisvara ostu või müügi korral helistage
TOOMAS MANKIN, tel. 487-4477, kodus 447-2017

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
9 Queen St. E. Toronto — Tel. 368-5011
Meil on rikkalikus valikus importeeritud lõngu. Sobivad varrastel ja kangastelgedel kudumiseks, põimimiseks, heegeldamiseks, tikkimiseks ja sõlmimiseks (macrame). ★ SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA ★ Kanvaa mitmes värvis — SOODSAD HINNAD. Avatud: esmasp.—kolmap. 9—6, neljap., reedel 9—8, laup. 9.30—4. Meie teine äri: 674 Broadview Ave. Tor. Tel. 469-2205, kell 3—5 p.l.

FINN TASTE BAKERY
7 Grantbrook Ave. (Finch Plaza)
(Finchi nurgal, Bathursti ja Yonge vahel)
TELEFON 225-0824
Pagariäri neile, kel on peen maitse
Äri avatud: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4.
(Esmaspäeviti suletud)

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori läheda!)
TEL. 769-9535
DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI
RUDY SCHNEIDER

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN
281 DANFORTH AVE. Tel. 463-3331

Soome pagarisaadused — kardemonisaiad, struudelid, soome tordid, küpsised. Lihapirukad.
Soome rukkileib
EUROOPAMAITSELISED JUUSTUD, KALAKONSERVID, DELIKATESSID
Äri lahtioleku-ajad: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 8.30—2. Esmasp. suletud.

Puhast valet sisaldav võrukaelalugu

34.

Lauda ilmuvad auravad ja kõrged savitassid katkestasid sügavmõttelise vestluse. Vuotilainen pidi suu põletama:

— Pergel, kui kuum!

Taldrikute sisu pidi hetke enne jahtuma, kui toitu usaldati korralikult maitseda. Hautis oli tõesti erisugune ja Tanja ning Irina said kiita oma valiku eest. Kelner pidas kogu aeg hoolt, et seltskonna shampanjaklaasid oleksid täidetud, ja vägevalt vürtsitatud toit maitses hästi üha tugevamaks muutuva jutusorina saatel. Pärast sööki tellis Lindsten kohvi ja konjakit.

— Seda lahja leent on juba küllalt joodud. Sõpradel tekkis siiski vajadus vahepeal ruumist lahkuda. Nad palusid vabandust ja läksid toaletruumi.

— Me tegime küll vale investeeringu, märkis Vuotilainen. — Vähemalt Leini ja Viivi on nii kombelised tüdrukud, et ei tule midagi välja. Me saame ju aru sellest noorest romantilisest mõrsjast. Kui juba homme pannakse juriidiliselt ahelaisse, ega ta enam eelmisel ööl võõraste eest ei hoolitse.

— Samal päeval, samal päeval mees! Nüüd on juba hommik ja Viivi pulmapäev. Aga tühjaks see „rüsa jääb laane neitsistki", kui mingisugust neitsilisust tõesti arvasid. Tanja ja Irina viiakse siit bussiga minema ja reisijuht arvestab hoolikalt, et kõik tulevad kaasa. Siis tehakse veel kaks kontrollkäiku nende ruumis ööselgi, et iga hing oleks kindlasti oma voodis ja täielikult üksinda.

— Ebainimlik süsteem! Noored naised s jäetakse kannatama, kui saadaval on välismaist kingikaupa.

Mehed läksid saali tagasi. Tanja poolt osutatud tõmmunahaline kähar pea oli juba tõusnud üles ja tegi ringkäiku laudade vahel.

— Meil tuleb nüüd minna, teatas Irina. — Juht käis juba ütlemas, et buss on ukse ees ootamas.

— Sunnimaisus, mis sunnimaisus! tõdes Lindsten. — Mis hetkest asjata pikendada. Jäeti kättpidi jumalaga, tänati ja soome mehed andsid kiirelt suudluse tüdrukute põskedele. Neiud ei olnud nõus, et neid oleks tuldud saatma esikuni või siis bussini.

Viivi ja Leinigi teatasid, et ka neil tuleb nüüd lahkuda — kell on liigagi palju — ja Viivil oli ees tõeliselt raske päev.

— Loodetavasti veelgi raskem öö, tegi Vuotilainen kahemõttelise märkuse.

Marts ja Tiits lubasid tüdrukud saata autoga koju ja Lindsten ning Vuotilainen ei soovinudki kaasa minna peale ainult pealiskaudseks jäänud tutvumist. Nad jäid kahekesi kaheksainimese lauda. Uksehoidja lasi veel sisse uusi soovijaid. Sedamööda kuidas kohti vabanes, kuigi ööklubi sulgemiseni oli aega üsna vähe.

Kelner tuli küsima, kas kaks „härrat" saaksid lauda tulla. Sõna kuuldus võõrana härradeta ümbruskonnas.

— Mis sellest, kui kord juba naisteta ollakse, nõustus Lindsten.

Kohale ilmus noor leitnant. Tema järel astus tsiviilisik. Mõlemad tellisid vodkat. Lõõdi klaase kokku ja jutt pääsis liikuma: leitnandi nimi oli Valeri ja midagi muud ja lõpuks -ths — isanimest ja perekonnanimest ei saanud sõbrad selgust. Tsiviilisik oli selle asemel eestlane, Ilari Kirotar ja sama maja elanik.

— Olen julgeolekuinsener „Virus", seletas Kirotar.

— Julgeolekuinsener? imestas Lindsten, kellele sõna tõi meelde salapäraséd julgeolekuametnikud.

— Just nii, julgeolekuinsener. Mina hoian „Viru"-hotelli lifti. Vastutan selle ees, et lift oleks käigus, rääkis Kirotar.

Valeril ja Kirotaril ei olnud söögiks isu ja vaevalt olekski toit lauale jõudnud enne ööklubi sulgemist. Kummagi mehe joogiisus ei olnud siiski viga.

Kirotar rääkis üsna head soome keelt, mis ei olnudki ime, kuna tal töö tõttu oli pidevalt tegemist soomlastega. Nagu iseenesest pöördus jutt „Viru"-hotellile ja selle poolt pakutavaile teeninduste.

— Viga on selles, et liifte on liiga vähe, nõustus Kirotar. — Liftid on head, aga ülekoormatud. Tihti on rikkeid.

— Aga tehnikat on ju siin hoones seda rohkem, iga ruumiski palju rohkem kui külalised seda võiksid uskudagi, irvitas Lindsten.

— Palju rohkem! Tehnikas pole just uut, aga on hea. Mikrofonid, kristallmikrofonid, väga vanaaegsed, aga tundlikud. Siin ei ole veel kondensaatormikrofone. Mõnes ruumis on ka suundmikrofonid tugitoolidele ja vooditele seatud, need on eriti täpsed. Ka on infrapunaseid kaameraid, kuid mitte kõigis ruumides. Tähtsad võõrad juhitakse tõelistesse tehnikaruumidesse, kus on kaamerad. Näeb ja kuuleb kõik, naeris Kirotar.

Vuotiainen ja Lindsten kuulasid imestunult julgeolekuinseneri avameelsust ohvitseri juuresolekul, kus alkoholil oli ilmselt juba omaette osa. Lindsten ei saanud jätta Valerile vaatamata.

— Sa vaatad mu sõpra. Pole põhjust muretseda. Ta ei ole venelane, on ukrainlane. Ta on sama meelt kui mina, kuigi ta ei räägi eesti ega soome keeli. Saksa keelt küll. Selles ööklubiski on suundmikrofon, aga mitte siinses lauas. Me võime rääkida.

Lindsten hakkas küsima täpsemalt „Viru"-hotelli kuulamissüsteemi:

— Kas siis Soome ehitajad ei märganud midagi? Soomest on toodud mööbelgi ja soomlased asetasid ka igasuguse kinnise mööbli omale kohale?

— „Repo" hakkas ehitama, aga raha lõppes ja siis lõppes ka „Repo". Juba alguses pandi torud, elektrijuhtmed ja telefonijuhtmed. Kui „Repo" läks pankrotti, seisis töö kolm kuud. Siis olid venelastest telefonimehed siin. Selle järel Soome valitsus jätkas ehitustööd kuni selle valmimiseni, seletas Kirotar.

— Mikrofonid on siin mööblis ja raadioaparaatides. Kerge leida, kui vaid oskad. Siin ei ole neid betoon-seinas, raske asetada, kuna seinad on soomlaste tehtud. Aga vanades telliskivimajades on sageli seina sees. Puupunn nõjatub vastu mikrofoni ja ulatub seesmise seina tapeti alla. Puukepike väriseb ja viib hääle mikrofoni. Seda on väga raske märgata kuna väljastpoolt pole midagi näha.

Lindsten märkas leitnandi vestlusest eemale jäämist ja küsis temalt vestlusse toomiseks, kust ta on pärit.

— Kiievist, teatas leitnant. Ta saksa keel oli hea, kuigi veel pudrutas veidike. — Olen ukrainlane, mitte venelane, teatas leitnant selge uhke häälega asjaolust mida Kirotar oli juba rääkinud. — Naine on leedulanna.

Leitnant oli juba aasta olnud Eestis ja talle meeldis siin väga.

— Siin ei armastata venelasi. Ega ka meil mitte. Paljusid ukrainlasi vangistatakse pidevalt ja süüdistatakse separatistideks. Nagu ka palju eestlasi on vangistatud. Kõik teavad, et need eestlased langesid kohtu alla, kes saatsid ÜRO-le ja peasekretär Waldheimile kirja ja nõudsid, et Balti maadelgi tuleks austada ÜRO inimõiguste deklaratsiooni.

— Sageli on hea näha kuidas eestlased teevad venelasi pilkealusteks. Ka minagi saan sellejuures oma osa, kuna olen punaarmee ohvitser ja kannan sõjaväevormi. Kõik peavad mind venelaseks.

— Enne komandeerimist Tallinna olin kaks aastat Leedus. Seal kohtusin oma abikaasatki. Eesti noored mehed ei saa teenida oma sundsõjaväeteenistust omal maal, ka mitte teised baltlased. Neid saadetakse kaugele. Leedus ja Kaliningradis oli eestlasi ja need mehed oskasid küllalt venelasi kiusata, jutustas leitnant.

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Ohtuti 447-2017 või 929-3425

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

VABA EESTLANE

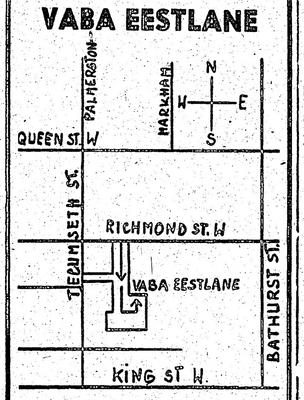

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus
väljaspool tööaega:
Karl Arro 482-0242
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks tolli ühel veerul ... $3.50
esiküljel ... $4.—
tagaküljel ... $3.75

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C,
Toronto, Ont. M6J 3M7
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont. M2M 1Z7
Telefon: 223-0080

Eesti Vabariigi 62. aastapäeva tähistati EELK Peetri koguduses rahvusliku sisuga jumalateenistusega, kus lipuvalvureiks olid leerinoored. Pildil praost O. Puhm altaris, lipuvalves (vasakult) Mai-Liis Roiser, Peter Jeeger ja Vivian Oder.

Pidulik Eesti Vabariigi aastapäev Eesti Kodus

Eesti Kodu eestlaste ühiskond tähistas Eesti Vabariigi 62. aastapäeva koosviibimisega oma seltskondlikus ruumis, mis nagu sageli varem, jäi seekordki osavõtjaile kitsaks. Omas ühiskonnas veedeti õhtu kodumaa ja ta vabaduse eest võitlejate austamises ja mälestamises.

Kuna kohal olid Eesti Vabadussõja veteranid August Tomander, Alfred Kask, Johannes Naar, Karl Ardam ja Karl Ivandi lesk Emilie Ivandi, siis austati neid aktuse alul lilleõiega dekoreerides.

Aktuse avas Eesti Kodu esimees **Karl Novek, kes soovis, et Kõigevägevam annaks eestlastele mõistust õigeks võitlemiseks, milleks aktus andku kõigile uut jõudu ja tugevust.**

Järgnevalt Elmar Maldre pidas palvuse ja Emilie Ivand ning Viive Musta laulsid P. Tammeveski laulu „Minu kodumaa". Sellele järgnevalt Eesti Vabadusristi kavaler kol. A. Tomander mälestas Eesti eest peetud võistlusis langenuid.

Aktusekõnelejaks oli kutsutud T.E.S. Täienduskooli juhataja Henn Ründva, kes kõneles eesti noorte lähendamisest eesti vaimule ja keelele, mida tuleb alustada eesti kodudes, mis on meie rahvusliku säilumise kolleteks.

Sellel pinnal võib kasvada Vabadussõja vaimus, kui seda noortesse sisendatakse, kusjuures rahvuslik vaimsus võib sünnitada uusi Lembituid ja Tasujaid.

Järgnevas eeskavalises osas laulis sopran Tamara Norheim. Ta esitas oma tütre Tiina klaverisaatel A. Kapi „Mu kodune kohake", R. Toi „Nõela" ja J. Talli „Rändaja õhtulaul", lisapalaks veel U. Naissoo „Mu kodu". Oma ema lauludele lisaks Tiina Norheim esitas klaveripala ja deklameeris.

Aktuse ajaks valmis Eesti Kodu seltskonna ruumile suuremõõtmeline rüijuvaip „Virmalised" (ka „Põhjavalgus", „Aurora Borealis"). Vaiba valmistasid Susanne Kolga koos Meeta Randmaa, Herta Taoteri, Mai Koggeli, Leida Kuuli, Salme Nurmingu ja Marta Kaloc-sayga, kuna töö raamis Susanne abikaasa Johannes Kolga. Aktuse lõpupoolel tänas Eesti Kodu esimees K. Novek vaiba valmistajaid, kellest S. Kolgale anti kimp, teistele abilistele igale üks nelgiõis.

Lõpusõna rahvuslikult soojale õhtule ütles Eesti Kodu Kultuuriringi juhataja A. Lepismaa.

Ta avaldas tegelastele ja õhtu korraldamisele kaasaaitajaile tänu. Igale tegelasele jagas teadustaja Leida Maldre roose, misjärel Eesti Vabariigi 62. sünnipäeva kavaline osa lõpetati Eesti hümniga.

Pärast aktust pakuti Eesti Kodu Kultuuriringi naisliikmete Hermi Vooderi, Selma Kolki, Alice Kullango ja Leida Maldre poolt osavõtjaile õhtusöök.

Ajad ja olukorrad kujundavad . . .

(Algus lk. 2)

Meil avanesid võimalused osavõtuks rahvusvahelistest laagritest. Gaidlus võttis rahvusliku suuna.

2. Peavanemana Rootsis olles otsustatakse ellu kutsuda keskorganisatsioon „Eesti gaidid paguluses", mille ülesandeks organiseerimine uutes olukordades, töö jätkamine, koordineerimine. Tekivad uued malevad: 1949 Kanadas ja USA-s, 1950 Austraalias, 1951 Argentiinas. Algab hoogne tegevus. Kuigi ükski keskorganisatsioon pole võtnud gaide oma hoole alla, on töös tiivustanud seltskonna tunnustus, heatahtlik suhtumine. Peagu kõikjal on tekkinud Sõprade Seltsid, noortele muretsetud maa-alad, E. Majad ja kirikud on võimaldanud kooskäimiseks ruume. Ajalehtede heatahtlik suhtumine.

Tehti palju, et noored võimuks kasvada gaidlikus vaimus, rahvuslikus meelsuses.

3. Saabus tagasilöök. Elu stabiliseerub, on jõukustki, mugavusi, noortel mitmeid võimalusi: täienduskoolid, rahvatants, võimlemine, eratunnid. Vanemaile edasiõppimise võimalusi, abiellutakse. Kes püüavad juhtidena õpingute kõrval tegutseda tunnevad väsimust. Tõusuaastaiks malevatevahelised laagrid, hiljem maailmalaagrid. Tegevust peaks muutma ajakohasemaks õppevahenditega, selleks puudub aga võimalus. Ka on puudus teadlikest juhtidest. Kui noor juht areneb suurematels ülesanneteks, siis peab lahkuma kas õpingute või abiellumise tõttu. Suvel töötavad paljud noored, et ülikoolis edasi õppida.

Kodu ja kooli kõrval on noorteorganisatsioonidel olnud alati suur kasvatav mõju. Vajab ju noor nagu vanagi omasuguste miljööd. Eriti on see tähtis ülemineku aastail. Kusagile peab ta kuuluma ja on kasuks noorele, kui ta valib gaidluse.

Armsad gaidid, et teie iial ei unustaks neid kutsuvaid tähiseid elu ilule, headusele, õiglusele. Kui teil hiljem pole võimalusi siduda kaela valget rätti, kinnitada rinda ristikheina lehte, mis manitseb valmisolekule, siis ärge saage oma nooruse tõotuse äraandjaks.

Olgu me seadused-käsud kui tulitunglad, mis näitavad teed, kui liialt tihe on padrik, pilkane ööpimedus.

Soovin südamest, et teie elutee poleks tolmune maantee, mida mööda kolistate vankriga külast külla või isegi kihutava autoga linnast linna. Kõndige mööda metsateed oma õnne muinasmaale, kuigi te sageli ei tea ta asukohta, nii nagu iial ei tea, kuhu viib metsatee.

Lõpetan meie auväärse piiskopi mõttega: Usun meie noortesse, et nad eesti rahva vaimset arengut oma võimaluste kohaselt edasi viivad. Ka seda, et nad nii kergesti ei pettuks.

TEIE KUULUTE KANADALE

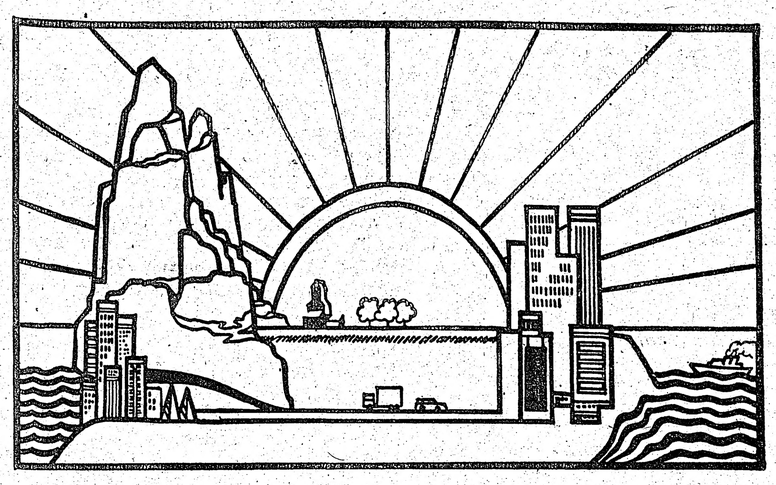

. . . JA KANADA KUULUB TEILE

Kanada on teie maa. Iga provints, iga linn,
iga küla. Atlandi provintsid idas,
võluv pealinna piirkond, kõrgustesse
tõusvad Kaljumäed ning nende taga asuv
läänepiirkond.

See on maa, mis omab võimsa loodusliku ilu,
võltsimatu ja lihtsa sõbralikkuse ning
suured kogemused puhkusevõimaluste loomisel,
mida ükski teine maa ei suuda pakkuda.

Tutvunege mõne teise Kanada piirkonnaga
sel aastal.

Canada

Siin on palju, mida vaadata.

Canadian Government Office of Tourism
Office de tourisme du Canada

Seitse reeglit tervise eest hoolitsemisel

Dr. Anne Kõresaare loeng Tartu Instituudi loenguõhtul

II

Olen teinud ringkäigu läbi aktuaalsete probleemide, mida ühiskond ei saa enam kaua ignoreerida ja mida arstid ei saa lahendada. Vajame vastuseid neile eelpool esitatud küsimusile. Meie endised elu juhtnöörid on puudulikud tänapäevases elus. Ühiskond ei tohiks seda ülesannet ainult kohtule jätta, kuna meie juriidilises süsteemis valitseb vahest ebainimlik loogika lagedus. Näiteks noor mees, kes oli päritava haiguse tõttu sündimisest saadik vigane, kaebas hiljuti kohtusse oma vanemad koos arstiga, kes teda sünnitamisel vastu võttis.

Nemad olevat eksinud tema inimõiguste vastu, s.t. nad pole talle tervet keha koos eluga andnud.

See mees nähtavasti kujutab ette, et inimõigused ületavad juba loodusseadused.

Kohtuprotsess on tüütu, kulukas ja üldiselt sobimatu tervishoiuprobleemide lahendamiseks. Kas ei peaks ka riiklikus ulatuses olema sellised eetikakomiteed, nagu mitmed haiglad neid on juba organiseerinud? Need tegeleksid eetiliste küsimuste lahendamisel.

Meil ei ole vaja arvata, et arstiteaduse eetika on midagi kõrgelennulist, mis meie igapäevast elu ei puutuks. Kui ressursid on piiratud, siis kellele need tuleks anda, kas vähja- või neeruhaigele, tähtsa ametikoha pidajale või töötule? Meile kellegile ei meeldi rääkida dollareist, kui arutame tervise kaitset, kuid sellest ei pääse. Tervishoiu standard oleneb otseselt iga riigi rikkusest.

Kanadas valitseb ideaalne olukord, kuna iga inimene on õigustatud saame kõike võimalikke, mis teda tervise juurde tagasi viiks.

Odavmaksuline üldkindlustus tasub siiski ainult väikse osa meie tervishoiusüsteemi väljaminekuist, mis nõuavad igal aasta suurema protsendi meie tulumaksu dollarist. Igal asjal on oma piir ja meie peaaegu oleme ehk oma piirini jõudnud. Kehtiva süsteemi all me ei jõua enam kõigile tervist osta.

Kuidas saame sama raha eest rohkem tagajärgi? Vastus on: preventiivmeditsiini kaudu, kuid selleks investeeritakse praegu naeruväärselt vähe raha. Meie poliitikud suunavad raha peamiselt sinna, kust tuleb kohe silmnähtavalt tagajärgi, aga mitte sinna, mille tulemused alles paarikümne aasta pärast ilmnevad. Sellepärast peaks tervishoiusüsteem olema väljaspool poliitikat.

Kogu P.-Ameerikas on praegu lootus masinatehnoloogiale. Kergem on raha saada respiraatori ostmiseks enneaegselt sündinud lastele, kui programmi jaoks, kus hoolitsetakse ootavate emade eest. Samuti on haiglatel eriosakonnad neeruhaigetele keskmiselt kolm korda nädalas vere puhastamiseks, mis läheb maksma 20—40.000 dollarit aastas igalt ravitavalt.

Üks Toronto arst viimistleb praegu kergemat moodust, kuidas neeru asendada, mis maksaks kuni 10—15.000 dollarit aastas ning võimaldab neeruhaiged masinast vabastada.

Kui ta käis hiljuti oma leiutist USA-s näitamas, siis keegi ei tahtnud sellest kuulda, sest suured summad olid pandud juba verepuhastamise masinate alla.

Me kõik teame, et kui hoolitseme oma uue auto eest hästi, tarvitame õiget õli ja bensiini, laseme tihti üle vaadata, sõidame ettevaatlikult, siis see auto vajab vähem parandamist ja kestab kauem. Miks me pole sama targad oma keha suhtes? Kuigi vaieldakse palju, milline on õige „bensiin" inimkehale, kuna igat toiduainet kahtlustatakse, on meil siiski teadmisi mida me ei rakenda.

Kalifornia Tervishoiu Instituudi juhataja Lester Breslow uuris tervise tegureid ja koostas seitse reeglit tervise kaitseks: Selgus, et 75-aastased, kes pidasid kõigest seitsmest kinni, olid sama tervise juures kui 40-aastased, kes allusid vaid neljale reeglile.

Kõikide reeglite järjekindel täitmine pikendas eluiga keskmiselt 11 aastat.

Ja need reeglid olid:

1. Ära suitseta sigarette,
2. Maga 7 tundi ööpäevas,
3. Söö hommikueinet,
4. Kontrolli oma kaalu,
5. Tarvita mõõdukalt alkoholi,
6. Võimle või tee muud sporti igapäev,
7. Ära söö toiduaegade vahel.

Järelikult vastutame suurel määral ise oma tervise või ebatervise ees. Kui kõik rakendaks oma teadmisi igapäevasesse ellu, siis jääksid vähemalt pooled arstivisiidid ära. Kui aga oleme kõik teinud, mis oskame oma tervishoiuks ja sellest ei ole abi, siis vajame tõesti arsti eriteadmisi.

Külm võttis laagri ära

Skautüksus Lembitu Maleva lumelaager LLL'2-80, mis pidi toimuma 1. ja 2. märtsi nädalalõpul, otsustati ära jätta liiga madalate temperatuuride pärast. Muskokas registreeriti paaril päeval enne laagrit —30°C ja mõned termomeetrid lakkasid töötamast — elavhõbe tõmbus alla kraadiklaasi kuuli sisse. Registreeritud 40 osavõtjat said reede õhtul laagrit annuleeriva telefonikõne. Uus kuupäe laagri pidamiseks ei ole määratud.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 6. märtsil 1980 — Thursday, March 6, 1980

ARSTID

ALLAN G. OOLO, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
North Scarboro Professional Centre'is, 3420 Finch Ave. E. (Warden'i juures) Scarboro, Ont. M1W 2R6
TELEFON 497-4802

OPTIKUD

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik europa prilliraame:
Zeiss, Rodenstock, Metzler
Spetsialiseerunud contact lenside alal
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
TELEFON 535-6252

OTSITAKSE

ÕDE ROOTSIS OTSIB
SIMU HAUKKA't
Kui kellelgi on informatsiooni, palun helistada: Feliks Kivikink, tel. 416-284-0323

Kolimine
J. KRULL
Wilcox Lake Sauna
PEREKONNA SAUN
464 Sunset Beach Rd., P.O. Box 460
Oak Ridge, Ontario L0G 1P0
Tel. 883-5777

FINN-AUTO
Teen kõiki mehaanilisi parandusi (mitte keretöid)
3323 Danforth Ave. Tel. 691-9553
RISTO SAARENVIRTA

INCOME TAX PREPARATION
Mark Tuomola, B.A.
191 Eglinton Ave. E., ruum 206 — Soome Ühispanga maja
Tel. 488-1801
Töötanud 1973. a. alates

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
auruga „steamcleaning"
HEL. ERIK LOKBIK 447-9834

World Famous Pianos
Hea klaver on eluaegne investeering!
Suur valik tunduva hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Saadaval kõik muusika instrumendid.
REMENY
HOUSE OF MUSIC LTD.
210—230 Bloor St. W. Toronto
M5S 1T8 • Tel. 961-3111

Vabadusvõitlus - kõigi kohustus

Eesti Vabariigi aastapäeva aktus Hamiltonis

HAMILTON (VE) — Hamiltoni Esimese Eesti Evangeeliumi Luterlusu Kogudus korraldas Eesti Vabariigi aastapäeva piduliku jumalateenistuse 24. veebr. Sel tähtsal päeval oleks pidanud kirikulisi palju enam olema, mida näitasid selgelt esimesed tühjad read! Kahjuks kipuvad ununema need tõotused, mida kodumaalt pääsedes anti võõramaa randadele jõudes. Hea elu paneb unustama ja mitmel puhul isegi ülekohut andestama. Kaastegevad olid H.E.S. Segakoor ja Helletajad, kes esitasid 2 laulu: E. Võrgu „Looja vägevus" ja A. Virkhausi „Ma tõstan silmad üles" O. Kopvillemi juhatusel.

Abipraost T. Nõmmik oli oma jutluse aluseks võtnud Taaveti laulust salme, eriti toonitades, Jumala teed on imelised: Seda ajamärki on märgata praegusel ajal üsna selgesti, et Jumal kavatseb sallimatusele lõppu teha. Tänapäeval on meie rahva vaim tugevam ja kindlam kui aastaid tagasi. Seetõttu tänagem Jumalat ta õnnistuse ning hoole eest.

Evangeeliumit lugesid gaid Maimu Nõmmik ja skaut Andres Tamm. Orelil organist Eva Rammo.

Jumalateenistusele järgnes kirikus ka aktuse osa, kus avasõna oli H.E. Seltsi abiesimees Hanno Bohl'ilt, kes luges ette ka EKK läkituse. Vabadussõja veteranidest olid kohal K. Ranna ja J. Sumberg, kellele kinnitati lilled rinda. Järgnes H.E.V.Ü. esimehe A. Jurri sõnavõtt langenute mälestuseks, mida tehti leinaseisakuga.

Tavaks on saanud stipendiumi üle andmine parimale 13. kl. lõpetajale, kes jatkab õpinguid kõrgemas õppeasutuses.

H.E.S. stipendiaadiks sel aastal oli Mart Himma, kellele esimees Olav Sepp andis üle kinnise ümbriku. H.E.V.Ü. stipendiaadiks oli Robert Saar. Esimees A. Jürs õnnitles noort diplomi ja ümbrikuga.

Aktusekõnelejaks oli Laas Leivat — Eestlaste Kesknõukogu Kanadas välispoliitilise komisjoni esimees, keda kuulajaskonnale tutvustas Hanno Bohl. Kõneleja mainis, et sel nädalal pühitsevad tuhanded eestlased üle kogu vaba maailma Eesti Vabariigi aastapäeva, milline kuulutati 24. veebr. 1918. a. demokraatlikuks vabariigiks Maapäeva Vanematekogu manifestiga. See on meie rahva suurim rahvuslik püha. Sel päeval meenutatakse minevikku ja antakse uusi tõotusi tulevikule. Ka Kodu-Eestis pühitsetakse seda päeva, kuid see teostub vaikses üksinduses või väga ustavate sõprade ringis. Nende südamesooviks on sel pidulikul päeval, et see tähtis päev haaraks ja seoks vaimselt kõiki eestlasi, eriti noori. Vankumatut usku andku see tähtpäev ka neile, kes eestluses on kõhklema hakanud.

Üllas on kasvamine rahvuslikus meelsuses oma kodudes.

Üllas on hoida esivanemate keel puhtana noorema generatsiooni suus. Õilis on tegevus eestluse tugevdamiseks ja väärikad on need eestlased, kes töötavad meie organisatsioonides, hoides me traditsioone, kombeid nind ideid.

Iseseisvus oli väärtus meie rahvale, mida miski ei suuda asendada. Usume, et iseseisvuse kaotamine on ajutine, kuigi ooteaeg on veninud pikemaks kui algul arvati.

Selletõttu on vabadusvõitluse jatkamine ja elustamine paguluses meie kõikide kohustuseks.

Meie ei tohi seda võitlust ignoreerida, meie noorus ei tohi sattuda halva mõju ja negatiivsete eeskujude alla. Meie omad organisatsioonid peavad intensiivsemalt ja tugevamalt valgustama noori meie oma ideaalidest.

Eesti ettevõtted ei tohiks olla leiged meie vabadusvõitluse kui ka noorte rahvusliku kasvatuse toetamisel. Ohverdada oma elu isamaa ja vabaduse eest on suurim panus, mida keegi suudab anda. Eesti ja eestluse eest langenute ohver ja püüdlused olgu tähiseks ja meeldetuletajaiks edasi kandma ning jatkama nende üllast ohvrimeelsust. Hoolitsegu vanemad selle eest, et ükski noor eestlane ei kaoks meie keskelt.

Lõppsõnas H.E. Seltsi esimees Olav Sepp luges ette saabunud kirjalikud tervitused ning aktus lõppes Eesti hümni laulmisega.

Punapropaganda televisioonis

1941. aasta sõjasuvi näidatakse läbi vene prilli

Kanada televisiooni-saatejaamade kaudu on mitmel korral esitatud venelaste ülimalt propagandamaigulist sõjadokumentatsiooni „Unknown war" (Tundmatu sõda). Möödunud pühapäeva õhtul esitati jälle Hamiltoni saatejaama kaudu sellest seda osa, mis algas sakslaste Balti riikide vallutamisega 1941. a. suvel.

Filmi kommenteeris filminäitleja Burt Lancaster, kes mainis, et vene dokumentaalfilmid sellest ajast on väga haruldased, kuna kaameramehed olid kõik taandumisel surma saanud. Filmis näidati Liibavi vallutamist, edasiminekut ja sakslaste liikumist põhja suunas. Osa neist filmidest võis olla tehtud Petserimaal, aga ka ükskõik missuguses Lõuna-Venemaa linnas.

Filmis puuduvad võtted Tallinnast, mistõttu võib arvata, et neil polnud kõiki saksa sõjaringvaateid saadaval.

Pikemalt näidatakse põlevat Tallinna merelt, kuna laevad olid sel ajal osalt veel Tallinna reidil. Kommentaator ütles, et 28.000-st Tallinnast laevadega lahkunust jõudsid Leningradi kohale ainult 18.000.

Sellejuures ei näidatud teiste linnade vallutamist, ka mitte Tartu ega saarte vallutamisi, milliseid ringvaateid on sakslaste poolel olemas.

Ootamatult pikalt aga näidati punalaevastiku madruse Nikonovi lugu, kelle kohta kommunistid on hiljem loonud legendi teda 1957. aastal posthuumselt sõjasangariks nimetades, kes olevat sakslaste poolt ära põletatud.

Film on täielik kommunistlik propagandatoode, kus pole sõnagi mainitud, et neis hukkuvais laevades olid Eestist küüditatud ja sundmobilisatsiooniga ära veetavad Eesti kodanikud, kes laevadega koos merepõhja hukkusid.

Õiendus

„Vaba Eestlase" viimases numbris (4. märts) on sattunud eksitav trükiviga. Artiklis „Tantsusammudega eesti rahva minevikuradadel" on kirjutatud „Need on nii lähedal eest rahvatantsude muusikalisele vormile ja karakterile, et neid võib pidada rahaloominguks". Peab olema rahvaloominguks.

4812 YONGE STREET
(Sheppardi lähedal)
221-1159
R. S. KANE
Funeral Directors
WILLOWDALE ONTARIO

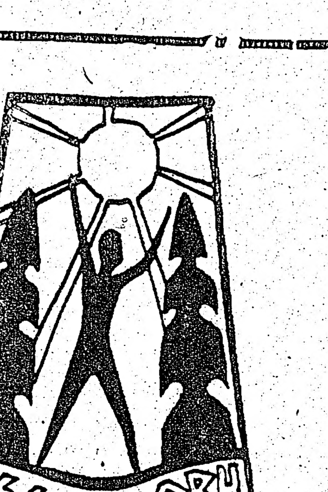

Seedrioru vajab kasvatajaid

Tulge ja veetke eeloleval suvel mõned nädalad ilusas Seedriorus, kus seedrid lõhnavad ja Grand Riveri sulisev vesi teid ootab.

Tulge ja rakendage oma organiseerimis- ja õpetamisvõime nii mängus, spordis kui ka laulus. Andke seda edasi meie eesti noortele, leides sellega ühtlasi hingelist ühendust meie noortega.

Te leiate ka ise rahuldust ja puhkust, viibides eemal linna tolmust ja mürast, nautides värsket õhku lõhnavate seedrite ja särava päikese all. Mõtelge sellele ja olge eeloleval suvel üks osa Seedriorust, pealegi kui suvekodu pühitseb oma 25. aastapäeva.

Seedrioru suvekodu vajab eeloleval suvel suvekodusse vanem- ja nooremkasvatajaid, perenaist ja tema abilisi. Suvekodu on avatud neli nädalat (6. juulist kuni 3. augustini). Noorem rühm (4—5 aastased) viibib laagris kaks esimest nädalat kui leidub vajalikul arvul soovijaid. Lähema informatsiooni saamiseks helistada või kirjutada aadressil: Hilary Amolins, 185 Howland Ave., Apt. 4, Toronto, Ont. M5R 3B7. Tel. (416) 929-9068.

Eesti Naisselts Montrealis

korraldusel toimub neljapäeval, 20. märtsil Montreali Eesti Jaani Koguduse seltskondlikes ruumes korraline referaat-õhtu. Kogunemine kohvitassi juures kell 6.45, kava algus kell 7.30. Kõneleb Heino Lestal teemal: „Mõnda kunsti ostmisest".

Kõik teretulnud.

Kennedy võitis koduriigis

BOSTON — Ühendriikide demokraatliku partei presidendikandidaat senaator Kennedy saavutas oma koduosariigis Massachusetts'is toimunud eelvalimistel suure võidu oma vastaskandidaadi praeguse presidendi Carteri üle. Kennedyle anti 65 protsenti äraantud häältest kuna president Carterit toetasid 29 protsenti valijatest. Vabariiklaste kandidaatidest oli üllatuslikult kõige edukam John Anderson, kes edestas favoriidid Ronald Reagan'i ja George Bush'i.

Kanada professor oli spioon

WASHINGTON — Ühendriikides paljastatud N. Liidu spioon, endine KGB ohvitser kol. Rudolf Herrmann tähendas Washingtonis antud pressikonverentsil, et ta tegutses ka Kanadas suurema vene spionaazhiorganisatsiooni liikmena. Herrmanni andmetel oli üks spionaazhiorganisatsioonile andmete andjaist Quebecis Lavali ülikoolis professorina töötav Hugh Hambleton. Professor võttis omaks, et ta on 30-ne aasta jooksul N. Liidule majandusteaduslikke andmeid kogunud ja kui tema vastu protsessi alustatakse, siis võib see tülikaks kujuneda mõningatele juhtivatel kohtadel töötavatele isikutele.

PARANDAN
kraane, rohuniitjaid, (el. või bensiini), el. majapidamistarbeid jm.
Mõõdukad hinnad!
Hel. 423-1415 J. A. ALMER

Arglik noormees: „Preili, kas ma olen esimene kes teid on suudelnud?"

„Võibolla küll, teie nägu tuleb kangesti tuttav ette."

ARMAST SÕPRA

TIIU KASE't

mälestavad kurbuses

MARIA ja EINO VARKKI
LAILA SOIDE perega
SALME HIRD perega

Meie südamlik kaastunne SELMA'le tema ema

TIIU KASE

surma puhul

Perekonnad
A. KITTASK
A. SAKS
R. LUUD

Eesti Organisatsioonide Konverents

Korraldatakse laupäeval, 29. märtsil Torontos

Laupäeval, 29. märtsil peetakse Eestlaste Kesknõukogu Kanadas korraldusel Torontos, Eesti Majas, järjekordne Eesti Organisatsioonide Konverents Kanadas, mis on ettevalmistuseks Stokholmis Eesti Päevade ajal toimuvale III Ülemaailmsele Eesti Rahvuskongressile. Kutsed Organisatsioonide Konverentsist osavõtmiseks saadeti välja juba möödunud kuul ja organisatsioone on palutud konverentsist osavõtmisest teatada 14. märtsiks.

Eesti Organisatsioonide Konverentsi juhtmõtteks on „Eestluse tähistel 1980-ndail aastail". Konverentsi eesmärgiks on selgitada eestluse tegevusalade praegust olukorda ja vajadusi ning teha neis küsimustes põhimõttelisi otsuseid, millede alusel EKN esitab Kanada eestlaste seisukohad Ülemaailmse Kesknõukogu kaudu Ülemaailmsele Eesti Rahvuskongressile.

Konverentsil esitatakse lühemad kokkuvõtlikud ettekanded vabadusvõitluslikul, rahvuspoliitilisel, rahvuskultuurilisel ja noorsootöö aladel, kusjuures suurem osa konverentsi ajast on nähtud ette läbirääkimisteks vastavate alade küsimuste üle.

Vabadusvõitluslikul alal kõneleb EKN abiesimees ja väliskomisjoni esimees Laas Leivat „Meie ülesandeist muutuvas välispoliitilises olukorras". Rahvuspoliitilises sektoris kõneleb EKN liige H. Teder teemal „Okupeeritud Eesti ja meie", Sihtasutus Eesti Päevad Kanadas esimees T. Tõsine kõneleb „ESTO-80 kutsub!" ja Eesti Sihtkapitali Kanadas esimees H. Lupp käsitab rahvusliku tegevuse majandamise tõhusamale alusele viimise küsimust. Rahvuskultuurilisel alal on lühiettekanded EKN rahvuskultuuri komisjoni esimehelt A. Kittask'ilt („Eesti kunstide viljelemine mitmekultuurses Kanadas"), toimetaja H. Oja'lt („Eesti raamat ja ajaleht") ja õp. T. Nõmmik'ult („Kiriku osa eestluse säilitamisel").

Noorsootöö küsimustes on referentideks täienduskeskkooli juhataja E. Marten — Noorte kasvatamine eestlusele, T. Metsala — Rahvatants ja võimlemine eestluse kandjaina, ja Tallinna Festivali '79 esimees Jaak Järvé — Noorsoo isetegevus eestluse edasiviijana.

Konverentsist on kutsutud osa võtma kõik Kanada eesti organisatsioonid ja kogudused. Kohalikud seltsid ja organisatsioonid võtavad konverentsist osa kolme esindajaga ning nende all- ja haruorganisatsioonid ühe esindajaga. EKN-ul, Eesti Liidul Kanadas ja Eesti Võitlejate Ühingute Liidul on viis hääleõiguslikku esindajat ja sõnaõigusega võivad osa võtta nende organisatsioonide täiskogu või esinduskogude liikmed.

Konverentsist osavõtu maks konverentsi kulude katteks on 20 dollarit igalt osavõtvalt organisatsioonilt ja 10 dollarit seltside allüksustelt, skautide ja gaidide lipkondadelt ning täienduskoolidelt.

Koos konverentsi kutsega saadeti organisatsioonidele 1976. a. Rahvuskongressil vastu võetud juhtmõtete resolutsioon, paludes organisatsioone teatada oma soovid ja seisukohad umbes samasuguse resolutsiooni jaoks. Organisatsioone on palutud oma seisukohad ja ettepanekud konverentsile saata EKN büroole 14. märtsiks.

Näidend tekitab elevust

Kanada EKN-u protest Stokholmi näidendi „Sild üle mere" vastu

Rootsis ilmuvas „Eesti Päevalehes" on laupäeval 16. veebruaril avaldatud artikkel, millest selgub, et Eestlaste Kesknõukogu Kanadas on saatnud möödunud aasta lõpul Stokholmis tegutsevale näitlejale ja lavastajale Signe Pinnale ning ESTO-80 teatritoimkonnale kirjad, milles protesteeritakse Ilmar Külveti näidendi „Sild üle mere" võtmiseks Ülemaailmsete Eesti Päevade teatrietenduste kavva.

Kirjale on alla kirjutanud EKN-u esimees U. Petersoo ning selles soovitakse näidendi esitamisest loobumist, põhjendades seda soovi väitega, et selle näidendi sisu ei ole kooskõlas Eesti Päevade mõttega,

kuna selles halvustatakse paguluseestlasi ja nende organisatsioone ning propageeritakse suhtlemist kodumaaga.

Signe Pinna, kes on näidendit lavastava Pinna Stuudio juhataja, saatis EKN-ule vastuse, milles ta mainis, et tema stuudio ei ole poliitiline relv ei ühe ega teise ringkonna käsutuses. Stuudio hindab ja valib repertuaari ainult teatrikunstilistest kriteeriumitest lähtudes.

Kirjas mainitakse ühtlasi, et selle näidendi sisu on teatavaks vastandiks näidendivõistluse võitnud tükile „Kohtumine vanas majas".

„Eesti Päevaleht" kinnitab, et Pinna Stuudio jatkab näidendi proove ja esitab selle ESTO-80 teatrietenduste sarjas.

Pole sellest küllalt, kui isamaad armastatakse, vaid oma armastuse peab oskama ja suutma ka teoks muuta, sest armastus on tegu.

A.H. Tammsaare